

ANÉMIE A TROMBOCYTOPENIE

KISSOVÁ JARMILA

KRVETVORBA

- VYSOCE REGULOVANÝ PROCES PRODUKCE VŠECH KREVNÍCH ELEMENTŮ (ERYTROCYTŮ, LEUKOCYTŮ, KREVNÍCH DESTIČEK)
- VŠECHNY KREVNÍ ELEMENTY VZNIKAJÍ Z HEMATOPOETICKÝCH KMENOVÝCH BUNĚK
- HEMATOPOÉZA PROBÍHÁ VE VYSOCE KOMPLEXNÍM MIKROPROSTŘEDÍ KOSTNÍ DŘENĚ.

KRVETVORBA ČLOVĚKA

⦿ PRENATÁLNÍ (PŘEDPORODNÍ)

- ZÁRODEČNÁ – EMBRYONÁLNÍ (JSOU POLOŽENY ZÁKLADY TKÁNÍ A ORGÁNŮ)
- FETÁLNÍ- PLODOVÁ (POKRAČUJE VÝVOJ ORGÁNŮ AŽ DO PORODU)

⦿ POSTNATÁLNÍ (POPORODNÍ)

(LIŠÍ SE ODLIŠNOU KRVETVORBOU A MÍSTY TVORBY KRVINEK)

PRENATÁLNÍ KRVETVORBA

KRVETVORBA ZAČÍNÁ JIŽ V RANÉM OBDOBÍ TĚHOTENSTVÍ -
KOLEM 16. DNE GESTACE V ŽLOUTKOVÉM VAKU

DĚLÍ SE NA 3 OBDOBÍ:

- **MEZOBLASTOVÉ**- TVORBA KREVNÍCH
ELEMENTŮ VE ŽLOUTKOVÉM VAKU
- **HEPATOLIENÁLNÍ**
- **MEDULÁRNÍ (DŘEŇOVÉ)**

MEZOBLASTOVÉ OBDOBÍ KRVETVORBY

- ZAČÁTEK MEZI 14.-19. DNEM NITRODĚLOŽNÍHO ŽIVOTA
- V KREVNÍCH OSTRŮVCÍCH ŽLOUTKOVÉHO VAKU
- SÍŤ PRIMITIVNÍCH BUNĚK LEMOVANÝCH ENDOTELIÁLNÍMI BUŇKAMI (AREA VASCULOSA)
- PRVNÍ KREVNÍ BUŇKY
- CÉVNÍ SYSTÉM I V EMBRYU
- VE 4. TÝDNU SE OBA CÉVNÍ SYSTÉMY PROPOJUJÍ

HEMATOPOEZA VE ŽLOUTKOVÉM VAKU

- JE PRAKTICKY JEN *ERYTROIDNÍ POVAHY*
- PLURIPOTENTNÍ KMENOVÉ BUŇKY
- PRVNÍ - MATEŘSKÉ BUŇKY ČERVENÝCH KRVINEK (PRIMITIVNÍ VELKÉ ERYTROBLASTY)
  - PO VYTVOŘENÍ PRIMITIVNÍHO CÉVNÍHO SYSTÉMU V EMBRYU PŘESTUPUJÍ DO KREVNÍHO OBĚHU
  - BUNĚČNÉ JÁDRO ZŮSTÁVÁ V TĚCHTO BUŇKÁCH AŽ DO JEJICH ZÁNIKU
- PRIMITIVNÍ NORMOBLASTY – VĚTŠÍ, PODOBNÉ MEGALOBLASTŮM, OBS. HB GOWER I, GOWER II A PORTLAND I VEDLE HBF A HBA

MEZOBLASTOVÉ OBDOBÍ KRVETVORBY

- TRVÁ OD 3. DO 10. TÝDNE NITRODĚLOŽNÍHO ŽIVOTA
- V 6. TÝDNU SE TVOŘÍ ZÁKLAD BRZLÍKU (THYMU), KTERÝ SE ROVNĚŽ OSIDLUJE KMENOVÝMI BUŇKAMI KRVETVORBY
...MATEŘSKÉ BUŇKY LYMFOCYTŮ

HEPATOLIENÁLNÍ (JATERNÍ) OBDOBÍ

- PO 6. TÝDNU SE ZAČÍNÁJÍ TVOŘIT KRVETVORNÉ BUŇKY V MEZENCHYMU MEZI JATERNÍMI BUŇKAMI (MEZENCHYM= POJIVOVÁ TKÁŇ)
- KROMĚ **NORMOBLASTŮ**, KTERÉ JIŽ VYZRÁVAJÍ V ERYTROCITY, SE TVOŘÍ I MATEŘSKÉ BUŇKY **BÍLÝCH KRVINEK** A **KREVNÍCH DESTIČEK**
- OD 12. TÝDNE- ZÁKLADY SLEZINY
- KRVETVORNÁ TKÁŇ MŮŽE PŘEDSTAVOVAT AŽ 50% JATERNÍHO ČI SLEZINNÉHO PARENCHYMU
- JÁTRA JSOU HLAVNÍM MÍSTEM KRVETVORBY AŽ DO POLOVINY ZÁRODEČNÉHO ŽIVOTA
- TRVÁ AŽ DO PORODU

MEDULÁRNÍ (DŘEŇOVÉ) OBDOBÍ KRVETVORBY

- OD 20. TÝDNE NITRODĚLOŽNÍHO OBDOBÍ
- *VŠECHNY DRUHY KRVINEK VČETNĚ GRANULOCYTŮ*
- *ERYTROPOÉZA*-CHARAKTER NORMOBLASTŮ, ERYTROCITY-AŽ 90% HbF
- *LYMFOCYTY*- JIŽ V 11. TÝDNU V KOSTNÍ DŘENI- ODTUD MATEŘSKÉ BUŇKY LYMFOCYTŮ DO LYMFATICKÝCH UZLIN, JATER, SLEZINY, LYMFATICKÝCH TKÁNÍ TRÁVICÍHO ÚSTROJÍ, MANDLÍ AJ.
- *MEGAKARYOCYTY* JSOU PŘÍTOMNY VŠUDE TAM, KDE SE NACHÁZÍ KRVETVORNÁ TKÁŇ

POSTNATÁLNÍ KRVETVORBA

- ZA NORM. OKOLNOSTÍ PROBÍHÁ JEN V KOSTNÍ DŘENI
- KOSTNÍ DŘEŇ JE ZDROJEM VŠECH DRUHŮ KRVINEK V CIRKULUJÍCÍ KRVI
(NORMÁLNĚ PRODUKUJE PŘIBLIŽNĚ 200 BILIONŮ ERY, 100 BILIONŮ TROMBOCYTŮ A 60 BILIONŮ NEUTROFILŮ KAŽDÝ DEN)
- ČÁST LYMFOCYTŮ SE TVOŘÍ I PO NAROZENÍ NADÁLE V LYMFATICKÉ TKÁNI, MONOCYTY A MAKROFÁGY I V JINÝCH TKÁNÍCH ORGANISMU

KRVETVORBA V RŮZNÝCH OBDOBÍCH VÝVOJE

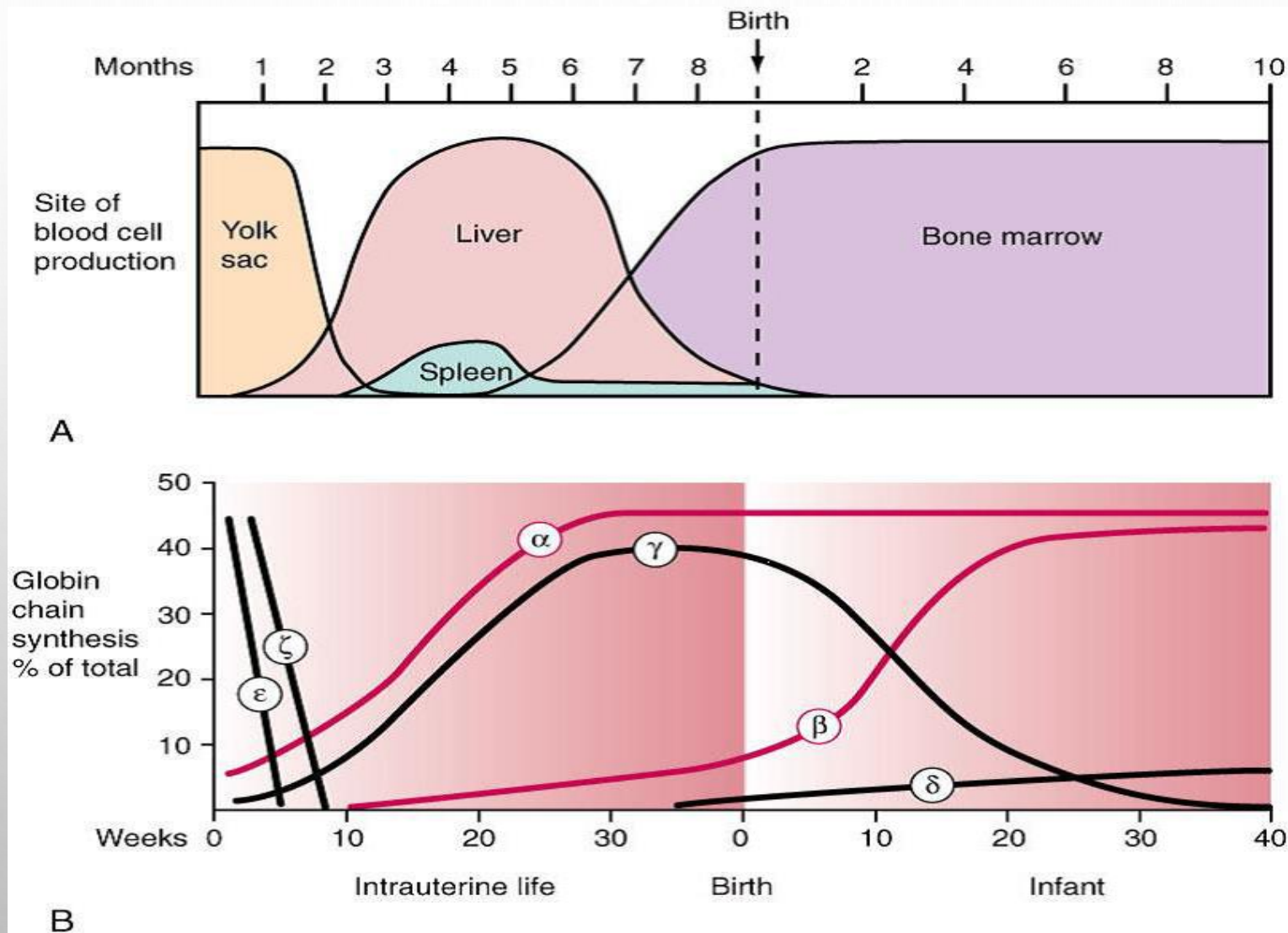
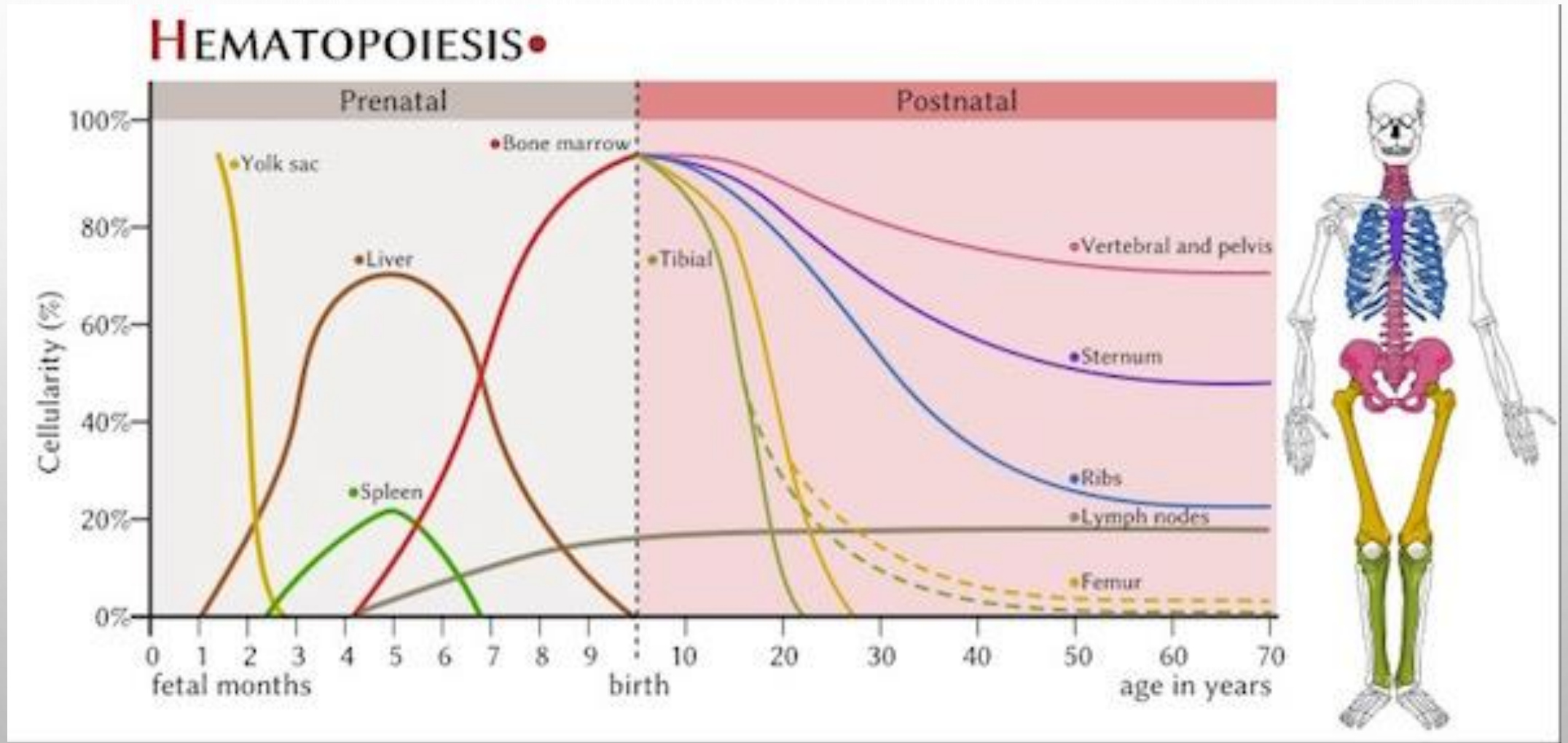

Fig. 10-6. Timeline of globin chain production from intrauterine life to adulthood.

KRVETVORBA- LOKALIZACE

LOKALIZACE TVORBY KREVNÍCH BUNĚK V DOSPĚLOSTI

- **LYMFOCYTY** - LYMFATICKÉ UZLINY
  - JINÉ ORGÁNY S LYMFATICKOU TKÁNÍ
(SLEZINA, BRZLÍK)
  - KOSTNÍ DŘEŇ
- **MONOCYTY** - KOSTNÍ DŘEŇ
  - LYMFOIDNÍ TKÁŇ
- **TROMBOCYTY** - KOSTNÍ DŘEŇ
  - PLÍCE (MALÁ ČÁST)
- **GRANULOCYTY** - KOSTNÍ DŘEŇ

KOSTNÍ DŘEŇ

- U DOSPĚLÉHO ZDRAVÉHO ČLOVĚKA JE **KRVETVORNÁ TKÁŇ ROZLOŽENA V KOSTECH OSOVÉHO SKELETU**: V TĚLECH OBRATLŮ, PÁNVI, LEBCE, ŽEBRECH, STERNU, KLÍČCÍCH, LOPATKÁCH, PROXIMÁLNÍ $1/4$ - $1/3$ HUMERŮ A FEMURŮ
- MNOŽSTVÍ AKTIVNÍ (ČERVENÉ) KD V DLOUHÝCH KOSTECH UBÝVÁ S POKRAČUJÍCÍM VĚKEM A JE NAHRAZENO TKÁNÍ TUKOVOU
- INAKTIVNÍ (TUKOVÁ DŘEŇ) PŘI ZVÝŠENÝCH NÁROCÍCH SE MŮŽE ČÁSTEČNĚ AKTIVOVAT

KRVETVORNÁ TKÁŇ

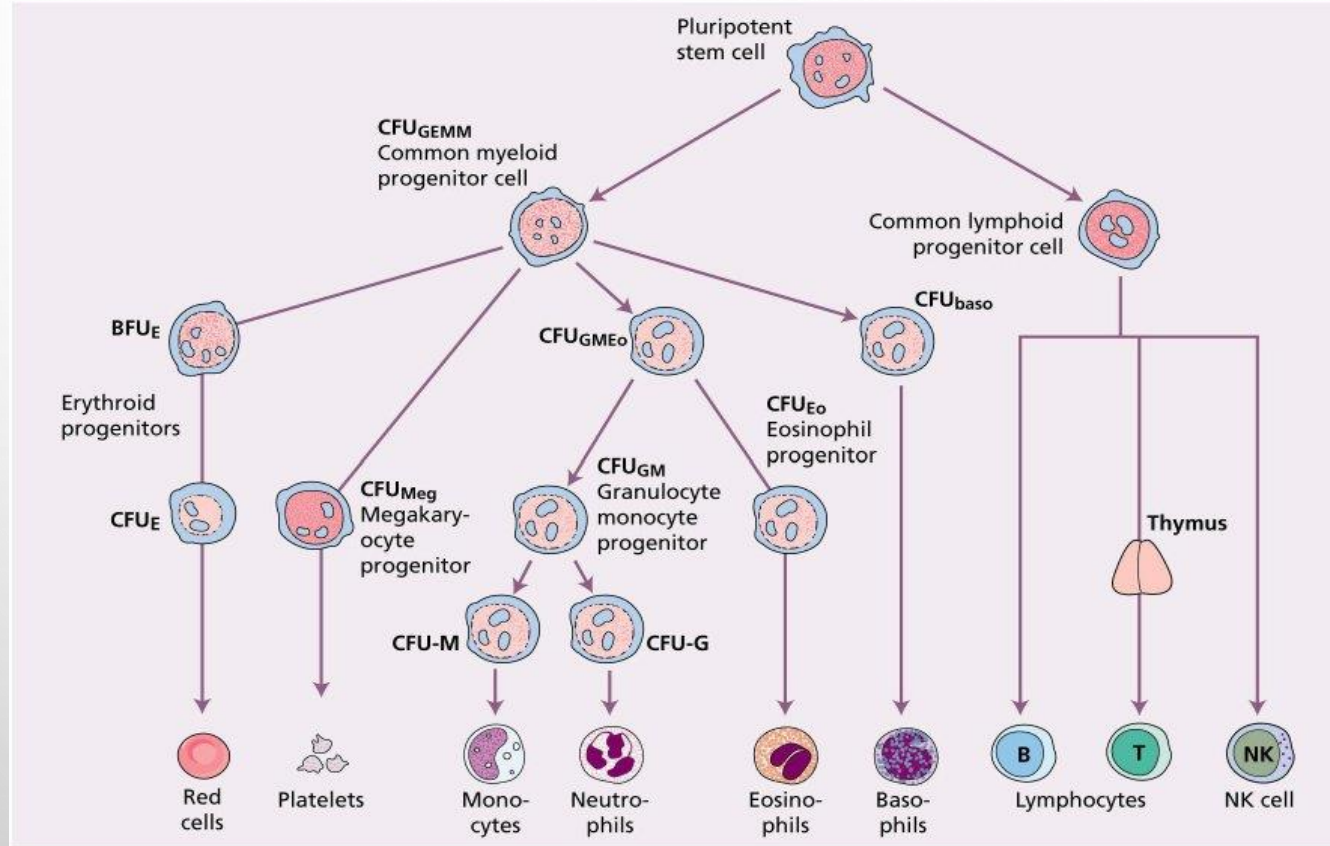
- **KMENOVÉ BUŇKY** - SCHOPNOST SEBEOBNOVY
- SCHOPNOST DIFERENCOVAT

(MULTIPOTENTNÍ = TOTIPOTENTNÍ KMENOVÁ BUŇKA, SPOLEČNÁ KMENOVÁ BUŇKA = PLURIPOTENTNÍ KMENOVÁ BUŇKA)

LAT. PLUS-VÍCE, POTENS- SCHOPNÝ

- **MATEŘSKÉ (PROGENITOROVÉ) BUŇKY** JEDNOTLIVÝCH ŘAD (MYELOIDNÍ A LYMFODNÍ)
  - NEMÁ SCHOPNOST SEBEOBNOVY
  - CITLIVÁ NA RŮSTOVÉ FAKTORY
- **PREKURZORY JEDNOTLIVÝCH ŘAD** (ČERVENÉ, BÍLÉ, DESTIČKOVÉ ŘADY)
- **ZRALÉ KRVINKY** (PLYNULE PŘECHÁZÍ DO OBVODOVÉ KRVE)

Diferenciace krevních buněk pod vlivem růstových faktorů

From: *Essential Haematology*, 6th Edn. © A. V. Hoffbrand & P. A. H. Moss.
Published 2011 by Blackwell Publishing Ltd.

Figure 1.2 Diagrammatic representation of the bone marrow pluripotent stem cell and the cell lines that arise from it. Various progenitor cells can be identified by culture in semi-solid medium by the type of colony they form. It is possible that an erythroid/megakaryocytic progenitor may be formed before the common lymphoid progenitor diverges from the mixed granulocytic/monocyte/eosinophil myeloid progenitor. Baso, basophil; BFU, burst-forming unit; CFU, colony-forming unit; E, erythroid; Eo, eosinophil; GEMM, granulocyte, erythroid, monocyte and megakaryocyte; GM, granulocyte, monocyte; Meg, megakaryocyte; NK, natural killer.

The background features a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across the top and bottom edges. In the center, there is a faint, circular, textured pattern that resembles a globe or a similar abstract design.

ANEMIE

ÚVOD

- ❑ **ANEMIE** JE DEFINOVÁNA JAKO SNÍŽENÍ HLADINY HEMOGLOBINU POD 130 G/L U MUŽŮ A POD 120 G/L U ŽEN

(NUTRITIONAL ANAEMIAS. REPORT OF A WHO SCIENTIFIC GROUP. WORLD HEALTH ORGAN TECH REP SER 1968)

- ❑ **KLASIFIKACE ANEMIÍ** JE ZALOŽENA NA:

- *MORFOLOGICKÝCH PARAMETRECH* KO

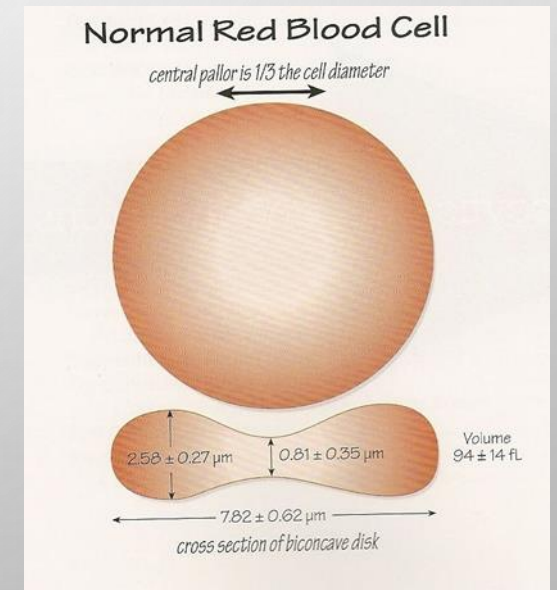
MCV (STŘEDNÍ OBJEM ERYTROCYTŮ)

MCH (STŘEDNÍ OBSAH HEMOGLOBINU V ERY)

MCHC (STŘEDNÍ KONCENTRACE HEMOGLOBINU V ERY)

RDW (DISTRIBUČNÍ ŠÍŘE ERYTROCYTŮ)

- *HLADINĚ RETIKULOCYTŮ (HYPERPROLIFERATIVNÍ A HYPOPROLIFERATIVNÍ ANEMIE)*

BEZ ZNALOSTI NORMÁLNÍCH HODNOT KO NELZE STANOVIT DG. ANEMIE A URČIT PŘÍČINU

HGB	M 135-176g/l	Ž 120-160g/l
Ery (RBC)	M $4,0-5,9 \times 10^{12}/l$	Ž $3,8-5,4 \times 10^{12}/l$
Hematokrit (HCT)	M 0,39-0,51	Ž 0,35-0,46
Střední objem ery (MCV=mean cell volume)		84-96 fl
Střední obsah hemoglobin v ery (MCH=mean cell hemoglobin)		28-34 pg
Střední koncentrace HGB v ery (MCHC= mean cell hemoglobin concentration)		320-370 g/l
Distribuční šíře ery (RDW)		10,0-15,2%
Trombocyty (PLT)		150- 400 $\times 10^9/l$
Střední objem trombocytů (MPV)		7,8-11,0 fl
Leukocyty (WBC)		4,0-10,0 $\times 10^9/l$

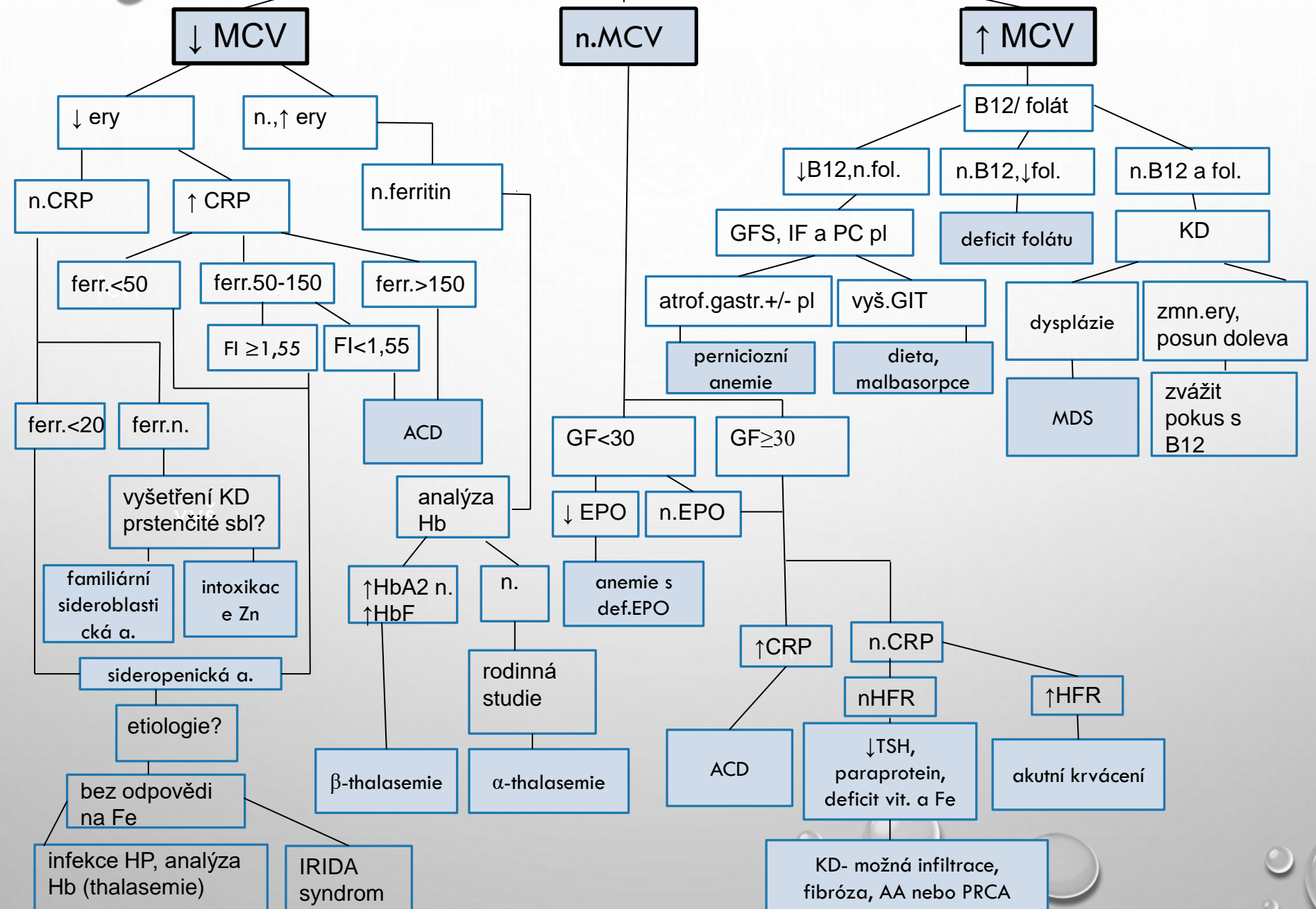
ANAMNESTICKÉ ÚDAJE

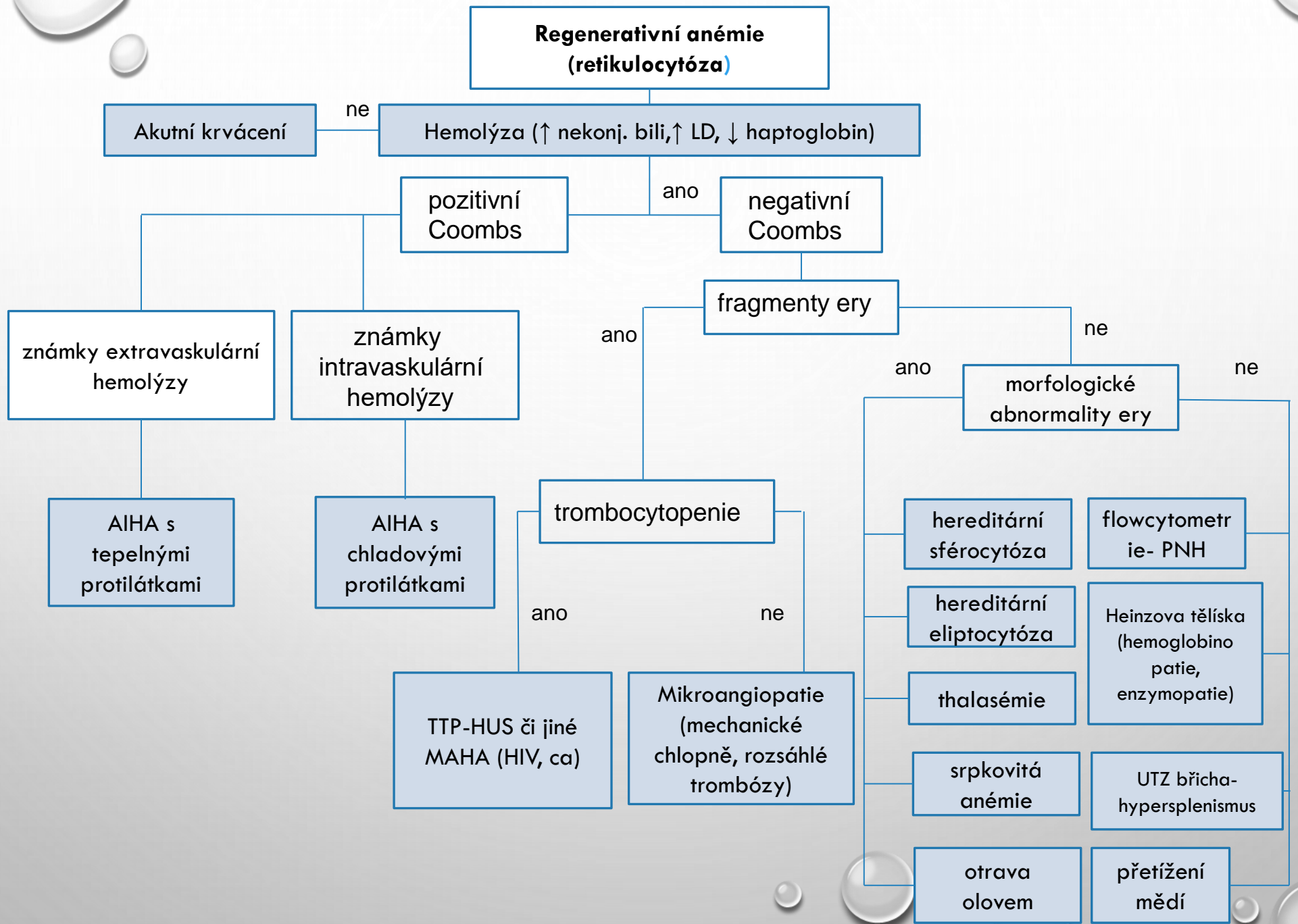
Pozitivní anamnestické údaje	Možná interpretace
dušnost, slabost, palpitace, závratě	nespecifické příznaky bez jednoznačného výstupu; v případě pocitů slabosti při lehké anémii vyl. sideropenii
krvácivé projevy	sideropenie, náchylnost ke krvácení, locus minoris resistentiae (nádor, zánět)
infekce, nádory, chronické záněty, teploty, onemocnění ledvin, porucha funkce štítnice	možná anémie chronických onemocnění, případně postižení dřeně při nádoru
toxické vlivy	alkohol, léky včetně výživových doplňků, benzol, olovo...
proběhlá žloutenka, tmavá moč	suspektní hemolytické anémie
třepení nehtů, lámání vlasů, poruchy polykání	sideropenie
způsob výživy, anorexie, hmotnostní úbytek	deficit železa, vit. B 12 u vegetariánů/veganů, podezření na nádorová on., anémii chronických chorob
parestezie, neurologický deficit u dětí	deficit B 12 či kyseliny listové
léky (antitrombotika, antirevmatika, jiné)	sideropenie, útlum krvetvorby
rodinný výskyt anémie	vrozené hemolytické anémie, vrozené poruchy krvetvorby

KLINICKÉ VYŠETŘENÍ

Pozitivní klinický nález	Možná interpretace
kožní/slizniční změny: <ul style="list-style-type: none"> • žloutenka • krvácení (hematomy, sufuze, petechie) • bledost kůže/“slámové zbarvení“ • změny jazyka	<ul style="list-style-type: none"> • hemolytické anemie • sideropenické anemie • bez dg. významu/perniciozní anemie • podle typu deficit B 12/železa
změny sekundárních hemopoetických orgánů (uzliny, játra, slezina)	podezření na nádorové on. krvetvorby, v případech izolované splenomegalie i hemolýza
meléna, enterohagie, hemoroidy	sideropenie, anemie chronických onemocnění
změny při funkčním vyšetření CNS	deficit vitaminů B 12, kyseliny listové, vzácněji železa
srdce/cévní oběh	šelesty, tachykardie ev. známky městnání; obvykle bez významu po dif. dg. spíše v souvislosti s tíží anemie
hmatná rezistence/zjevný nádor	anemie chronických chorob, sideropenie, útlak kostní dřeně

Hyporegenerativní anemie (retikulyocyty $50 \times 10^9/l$)

**Regenerativní anémie
(retikulocytóza)**

Akutní krvácení ne **Hemolýza** (↑ nekonj. bili, ↑ LD, ↓ haptoglobin)

**pozitivní
Coombs** ano **negativní
Coombs**

**známky extravaskulární
hemolýzy** **známky
intravaskulární
hemolýzy**

AIHA s
tepelnými
protilátkami

AIHA s
chladovými
protilátkami

fragmenty ery

trombocytopenie ano **morfologické
abnormality ery** ne

trombocytopenie

TTP-HUS či jiné
MAHA (HIV, ca)

Mikroangiopatie
(mechanické
chlopně, rozsáhlé
trombózy)

hereditární
sférocytóza

hereditární
eliptocytóza

thalasémie

srpkovitá
anémie

otrava
olovem

flowcytometrie-
PNH

Heinzova tělíska
(hemoglobino-
patie,
enzymopatie)

UTZ břicha-
hypersplenismus

pretížení
mědí

ZÁKLADNÍ LABORATORNÍ VYŠETŘENÍ PŘI DIF. DG. ANEMIÍ

- KO, DIFERENCIÁLNÍ ROZPOČET , RETIKULOCYTY
- MORFOLOGIE ERYTROCYTŮ V PERIFERNÍ KRVI
- FE V SÉRU, SAT. TRANSFERINU, FERRITIN,
TRANSFERIN
- KYS. LISTOVÁ, VIT. B₁₂, BILI, LD, EPO, EV. VSTŘEB.
KŘIVKA FE, STOLICE NA OKULTNÍ KRVÁCENÍ .....
- VYŠETŘENÍ KOSTNÍ DŘENĚ (BARVENÍ FE)

MORFOLOGIE ERYTROCYTŮ

Red cell morphology	Non-hemolytic	Red cell morphology	Hemolytic
 Normal		 Polychromasia	
 Macro-ovalocyte	Megaloblastic anemia	 Reticulocyte (supra-vital stain)	
 Microcyte	Iron deficiency, Thalassemia	 Spherocyte	Hereditary spherocytosis, Autoimmune hemolytic anemia
 Pencil cell	Iron deficiency	 Elliptocyte	Hereditary elliptocytosis
 Tear-drop cell	Myelofibrosis, Extramedullary hemopoiesis	 Stomatocyte	Liver disease
 Target cell	Liver disease, Hemoglobinopathies, Post-splenectomy	 Sickle cell	Sickle cell anemia
 Howell-Jolly body	Nuclear inclusion, Post-splenectomy	 Fragments	Microangiopathy, HUS, TTP, Cardiac valve, DIC
		 Blister cell	G6PD deficiency
		 Spur cell	Severe liver disease

MORFOLOGICKÁ KLASIFIKACE

STŘEDNÍ OBJEM ERYTROCYTŮ (MCV):

<84 FL	MIKROCYTÁRNÍ
84-95 FL	NORMOCYTÁRNÍ
>96 FL	MAKROCYTÁRNÍ

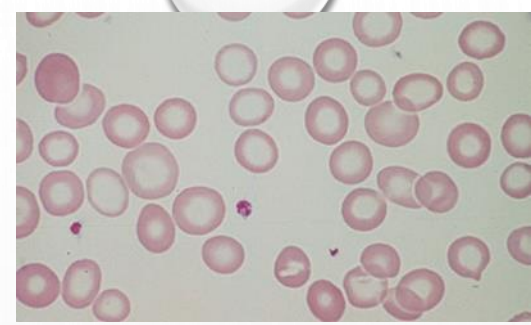
STŘEDNÍ OBSAH HB V ERY (MCH):

28 - 34 PG	NORMOCHROMNÍ
< 28 PG	HYPOCHROMNÍ
> 34 PG	HYPERCHROMNÍ

DISTRIBUČNÍ ŠÍŘE ERY (RDW) :

> 15,2	S ANIZOCYTÓZOU
< 15,2	HOMOGENNÍ

MIKROCYTÁRNÍ HYPOCHROMNÍ ANEMIE

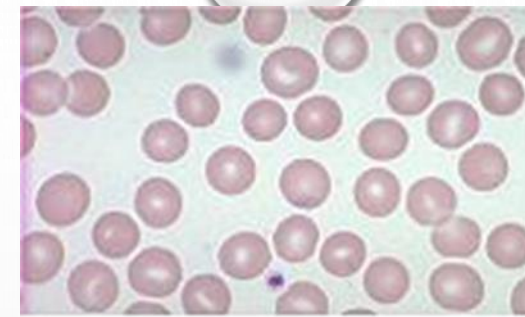
- SIDEROPENICKÉ ANEMIE
- THALASÉMIE

RDW>15,2

-
- ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB
  - THALASÉMIE
  - SIDEROBLASTICKÉ ANEMIE

RDW<15,2

NORMOCYTÁRNÍ NORMOCHROMNÍ ANEMIE

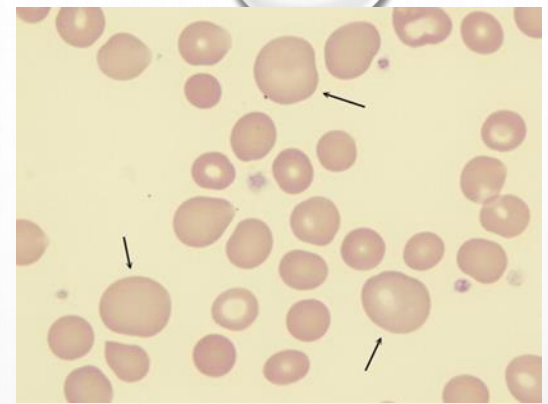
- INCIPIENTNÍ SIDEROPENICKÉ A.
- MYELOFIBRÓZA

RDW>15,2

-
- APLASTICKÁ ANEMIE
  - ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB
  - AKUTNÍ POZTRÁTOVÁ A.
  - SIDEROBLASTICKÉ A.
  - HEMOLYTICKÉ ANÉMIE
  - ANEMIE PŘI RENÁLNÍM SELHÁNÍ

RDW<15,2

MAKROCYTÁRNÍ ANEMIE

- MEGALOBLASTOVÉ ANEMIE- DEFICIT VIT. B 12
NEBO FOLÁTU
  - SIDEROBLASTICKÉ ANEMIE
  - AUTOIMUNNÍ HEMOLYTICKÉ ANEMIE
-

RDW>15,2

- APLASTICKÁ ANÉMIE, ČISTÁ APLAZIE ERYTROPOEZY
- MYELODYSPLASTICKÝ SYNDROM
- ANEMIE PŘI JATERNÍCH CHOROBÁCH, ALKOHOLISMUS
- HYPOTYREÓZA

RDW<15,2

RETIKULOCYTY

- **SNÍŽENÉ**

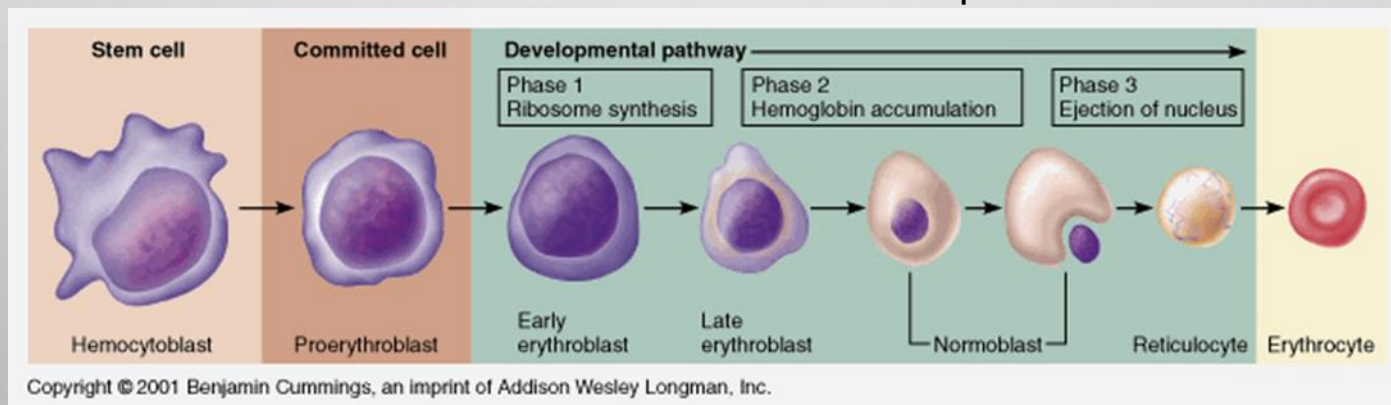
1. SIDEROPENICKÉ A.
2. MEGALOBLASTOVÉ A.
3. SIDEROBLASTICKÉ A.
4. KONGENITÁLNÍ
DYSERYTROPOETICKÉ A.
5. MDS

- **ZVÝŠENÉ**

1. HEMOLYTICKÉ ANEMIE
2. CHRONICKÁ KREVNÍ ZTRÁTA

Retikulocytární index= retikulocyty (%)x (htk pac./htk norma)

Normální odpověď > 3%

PATOFYZIOLOGICKÁ KLASIFIKACE

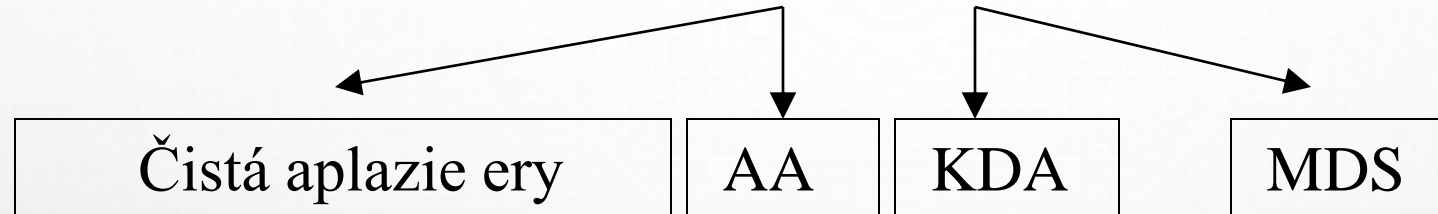
1. ANEMIE Z PORUCHY TVORBY ERYTROCYTŮ

2. ANEMIE ZE ZVÝŠENÉ ZTRÁTY ERYTROCYTŮ

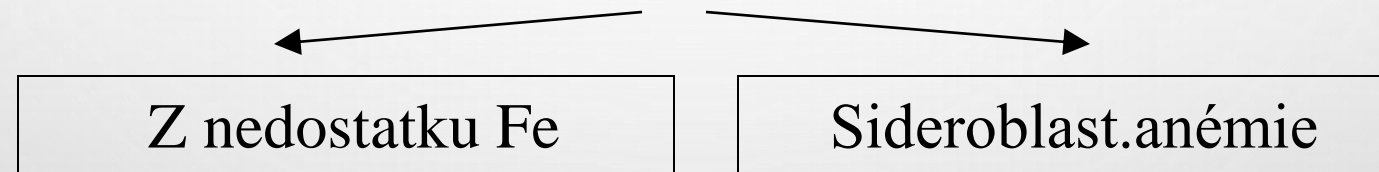
3. AKUTNÍ POSTHEMORHAGICKÁ ANEMIE

ANEMIE Z PORUCHY TVORBY ERYTROCYTŮ

1. Porucha proliferace a diferenciace

2. Porucha syntézy hemu

3. Porucha syntézy DNA: megaloblastové

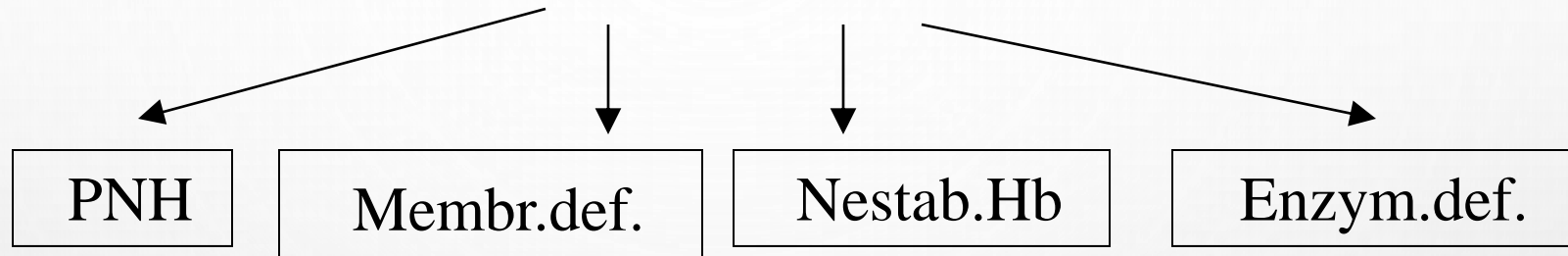
4. Porucha syntézy globinu

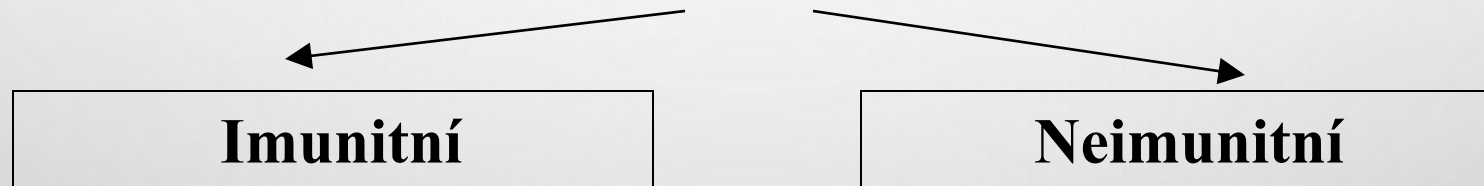

ANEMIE ZE ZVÝŠENÉ ZTRÁTY ERY

Korpuskulární HA

Extrakorpuskulární HA

NEJČASTĚJŠÍ MOŽNÉ PŘÍČINY ANÉMIE

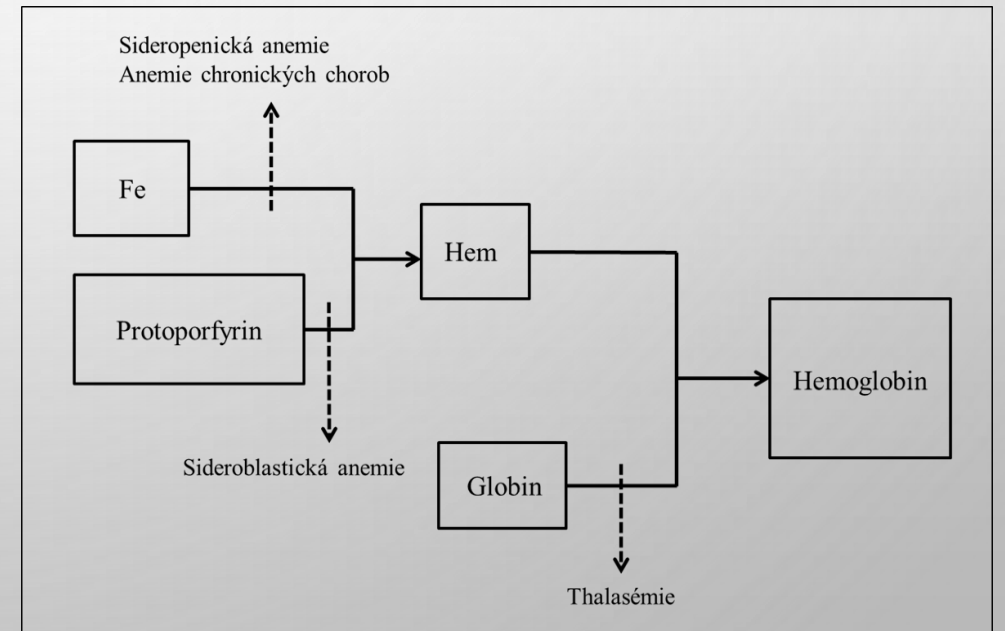
Základní patogenetický mechanismus	Nejčastější možné příčiny
Porucha tvorby erytrocytů	<ul style="list-style-type: none"> • nedostatek základních stavebních či regulačních látek tvorby erytrocytů: železo, vit. B 12, kyselina listová, vit. B6, EPO, hormony štítné žlázy, androgeny, bílkoviny... • získané postižení KD: dřevňový útlum, melodysplázie, potížení dřevně nádorem • vrozené poruchy včetně thalasémie
Nadměrná ztráta erytrocytů (hemolýza)	<ul style="list-style-type: none"> • vrozené: hereditární sférocytóza, deficit pyruvátkinázy, glukózo-6-fosfát-dehydrogenázy, hemoglobinopatie • získané: paroxysmální noční hemoglobinurie, autoimunní hemolytická anémie
Akutní ztráta krve	<ul style="list-style-type: none"> • problém primárně oběhový

PREVALENCE RŮZNÝCH TYPŮ ANEMIE U DOSPĚLÝCH

1. SIDEROPENICKÁ ANEMIE	25 %
2. ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB	25 %
3. AKUTNÍ POSTHEMORAGICKÁ ANEMIE	25 %
4. MEGALOBLASTICKÉ ANEMIE	10 %
5. HEMOLYTICKÉ ANEMIE	< 10%
6. SELHÁNÍ KOSTNÍ DŘENĚ	< 10%

MIKROCYTÁRNÍ ANEMIE

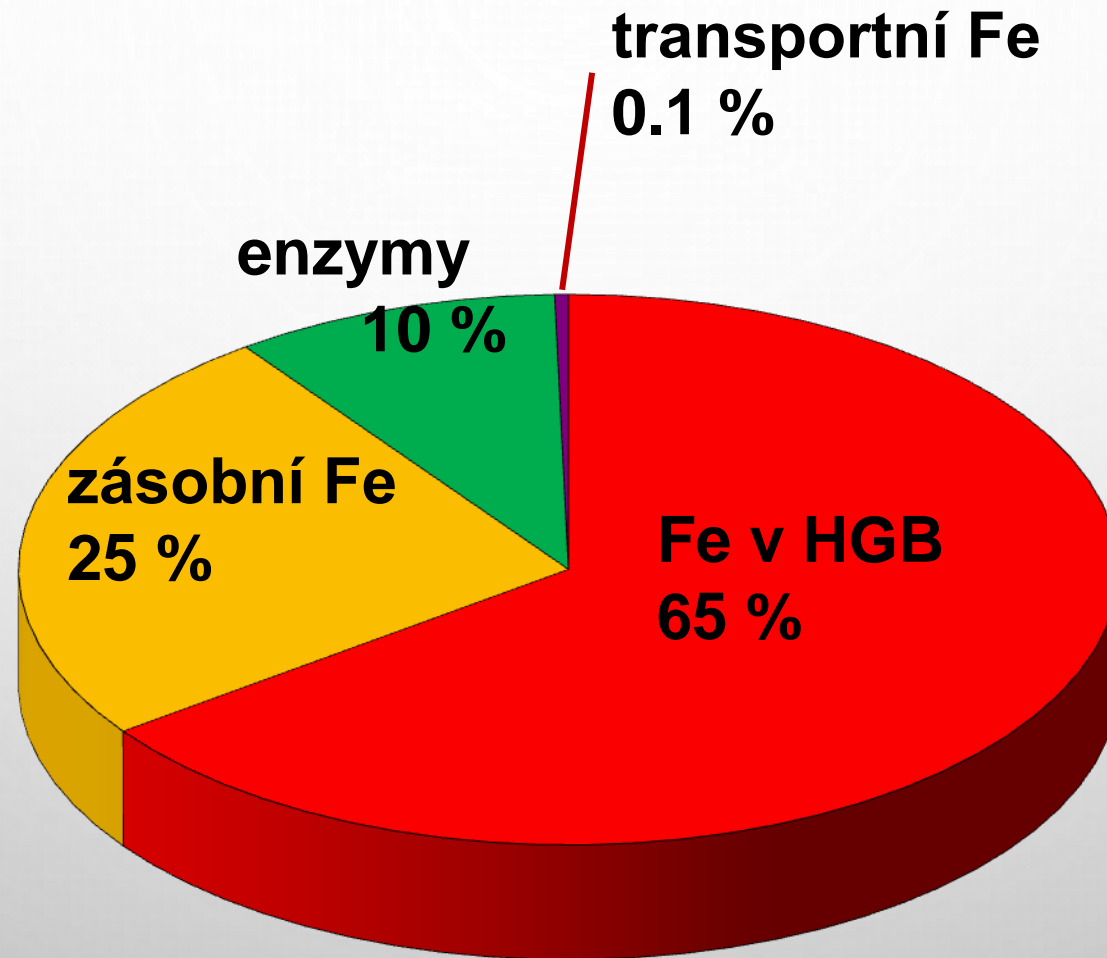
- SIDEROPENICKÁ ANEMIE
- THALASÉMIE
- ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB
- SIDEROBLASTICKÁ ANEMIE (NAPŘ. HEREDITÁRNÍ, OTRAVA OLOVEM)

SIDEROPENICKÁ ANÉMIE

- NEJČASTĚJŠÍ ANÉMIE NA SVĚTĚ
- NEDOSTATEK ŽELEZA U 1/3 OBYVATEL PLANETY (WHO)
- V MNOHÝCH ZEMÍCH AFRIKY A JIŽNÍ ASIE VÍCE NEŽ 50% OBYVATELSTVA

ROZLOŽENÍ FE V LIDSKÉM ORGANISMU CELKOVÝ OBSAH 4G

NEDOSTATEK ŽELEZA

3 STUPNĚ NEDOSTATKU FE:

- **PRELATENTNÍ SIDEROPENIE-** POSTUPNÉ SNIŽOVÁNÍ ZÁSOb FE, NENÍ OVLIVNĚNA DODÁVKA FE DO ERYTROBLASTŮ KD
- **LATENTNÍ SIDEROPENIE-** ZÁSObY FE JSOU VYČERPÁNY, SNÍŽENA DODÁVKA PRO ERYTROPOEZU, NENÍ ANEMIE
- **MANIFESTNÍ SIDEROPENIE-** ROZVOJ ANEMIE Z NEDOSTATKU FE

ROZLIŠENÍ STÁDIÍ DEFICITU FE

	PRELATENTNÍ	LATENTNÍ	MANIFESTNÍ
FE V SÉRU	NORM.	< 12	< 10
TRANSFERIN	NORM.	> 70	> 74
SAT TRANSFERINU	NORM.	< 15	< 10
FERRITIN	< 20	< 15	< 10
ZÁSOBNÍ FE V KD	LEHCE ↓	STŘEDNĚ ↓	VÝRAZNĚ ↓
MCV	NORM.	78-83	<78
MCH	NORM.	25-28	<25
MCHC	NORM.	NORM.	<320

PŘÍČINY SIDEROPENICKÉ ANÉMIE

A. Nadměrné ztráty

GIT- hemeroidy, hiátová hernie, divertikly, gastroduodenální vředy, jícnové varixy, polypy, nádory, gastritis, m. Crohn, ulcerózní colitis, léky (salicyláty, antikoagulancia, nesteroidní antirevmatika), parazité, angiodysplazie

Gynekologické- menorrhagie, metrorrhagie

Vylučovací ústrojí- hematurie, hemoglobinurie

Hemodialýza

Iatrogenní příčiny- dárci krve, opakované odběry u hospitalizovaných

Sebepoškozování u psychicky narušených jedinců

B. Nedostatečný přívod

Nedostatek Fe v potravě

Porucha vstřebávání Fe- celiakie, resekce žaludku, zánětlivé procesy ve střevě nejrůznější geneze , infekce střevními parazity, hojně fytátů v potravě

C. Zvýšená spotřeba

Těhotenství, laktace

Růst

Léčba erythropoetinem

KLINICKÉ PŘÍZNAKY SIDEROPENICKÉ ANÉMIE

Nespecifické a obecné příznaky anémie	Únavnost, slabost, dušnost při námaze, palpitace, bledost, poruchy koncentrace, snížená tolerance zátěže
Neuromuskulární systém	Zvýšená tvorba laktátu při zátěži, svalová slabost, neurastenie, neuralgie, snížená citlivost, parestezie, poruchy kognitivně- behaviorálních funkcí
Epitel	Fragilita nehtů, ztenčení nehtů až koilonychie (pozdní změny), atrofie linguálních papil, glositida, angulární stomatitida, dysfagie (řasy či striktury jícnu- Plummerův-Winsonův syndrom či Kellyho- Patersonův syndrom)
Imunitní systém	Defekty specifické celulární imunity, defektní fagocytární funkce
Pica	Pagofagie (led), geofagie (hlína), amylofagie (prádelní škrob)
Skeletální systém	U plodů a dětí při výrazné sideropenii poruchy růstu
Jiné	Snížená citlivost na chlad Mírná splenomegalie

KLINICKÉ PŘÍZNAKY SIDEROPENICKÉ ANÉMIE - OBRAZEM

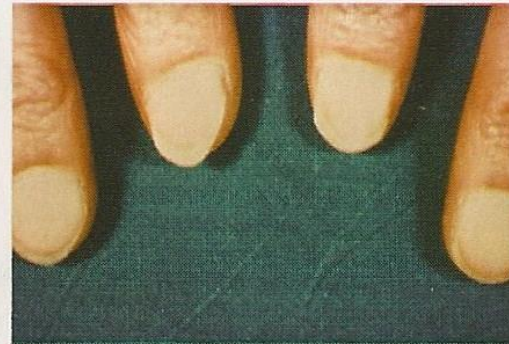
Clinical Signs of Iron Deficiency Anemia (source: Hoffbrand et al. 2003)

Dirty brown skin color

Angular stomatitis

Longitudinal grooves in finger nails

Smooth tongue

Typical spoon nails

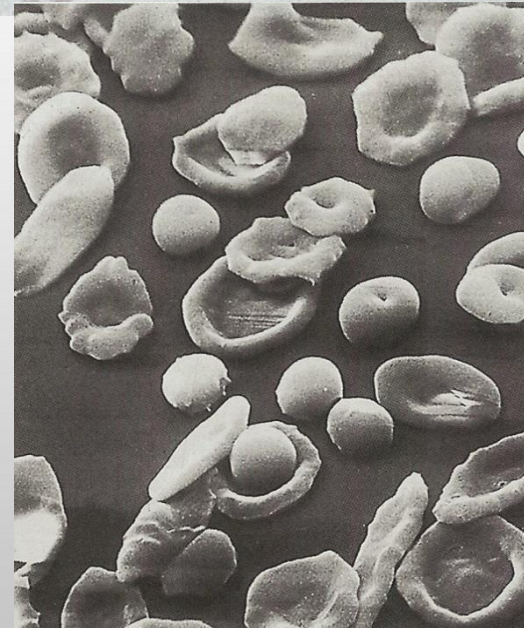
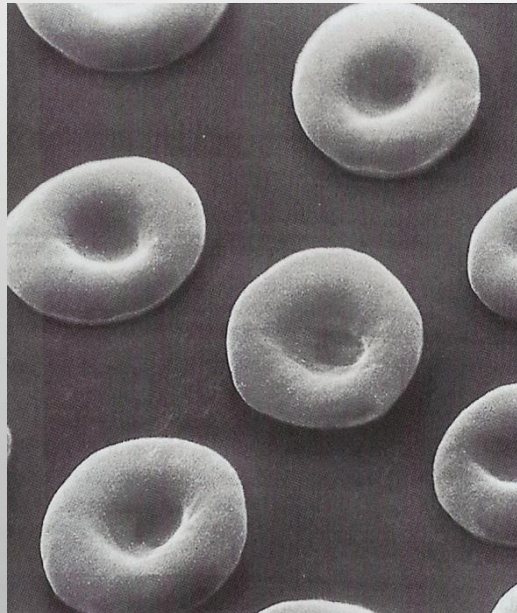
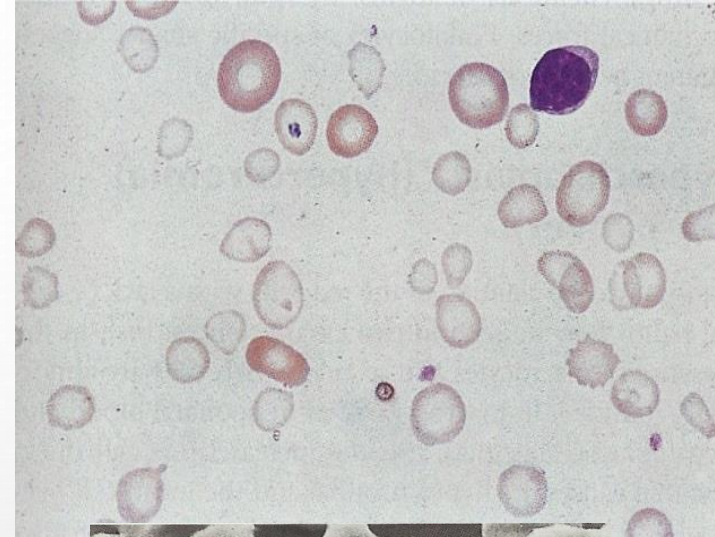

Pallor of conjunctiva

LABORATORNÍ ZNÁMKY SIDEROPENICKÉ ANEMIE

- MIKROCYTÁRNÍ HYPOCHROMNÍ ANÉMIE
- ANIZOCYTÓZA, POIKILOCYTÓZA, ANULOCYTY
- POČET RETIKULOCYTŮ NORMÁLNÍ / MÍRNĚ ZVÝŠENÝ
- V KOSTNÍ DŘENI SNÍŽENÝ POČET SIDEROFÁGŮ I SIDEROBLASTŮ
- ZVÝŠENÁ HLADINA SOLUBILNÍCH RECEPTORŮ TRANSFERINU (NEOVLIVNĚNA REAKCÍ AKUTNÍ FÁZE)
- POČET TROMBOCYTŮ BÝVÁ ZVÝŠEN (CCA $400 \times 10^9/L$)

PERIFERNÍ KREV - NORMÁLNÍ NÁLEZ X SIDEROPENICKÁ ANÉMIE

SOLUBILNÍ TRANSFERINOVÉ RECEPTORY

- HLADINA SOLUBILNÍCH TRANSFERINOVÝCH RECEPTORŮ JE PŘÍMO ÚMĚRNÁ EXPRESI TRANSFERINOVÝCH RECEPTORŮ NA PREKURZORECH ERYTROCYTÁRNÍ ŘADY
- PŘI NEDOSTATKU FE INDUKCE SYNTÉZY TĚCHTO RECEPTORŮ
- NEJSOU OVLIVNĚNY ZÁNĚTLIVOU REAKCÍ
- **ZVÝŠENÁ HLADINA U SIDEROPENICKÉ ANÉMIE**
- **NORMÁLNÍ U ANÉMIE CHRONICKÝCH ONEMOCNĚNÍ**
- FERITINOVÝ INDEX (FI)=STFR/LOG FERRITIN (ZVÝŠENÍ U SIDEROPENICKÉ ANÉMIE, SNÍŽENÍ U ACD)

FERRITIN A DIAGNÓZA DEFICITU FE

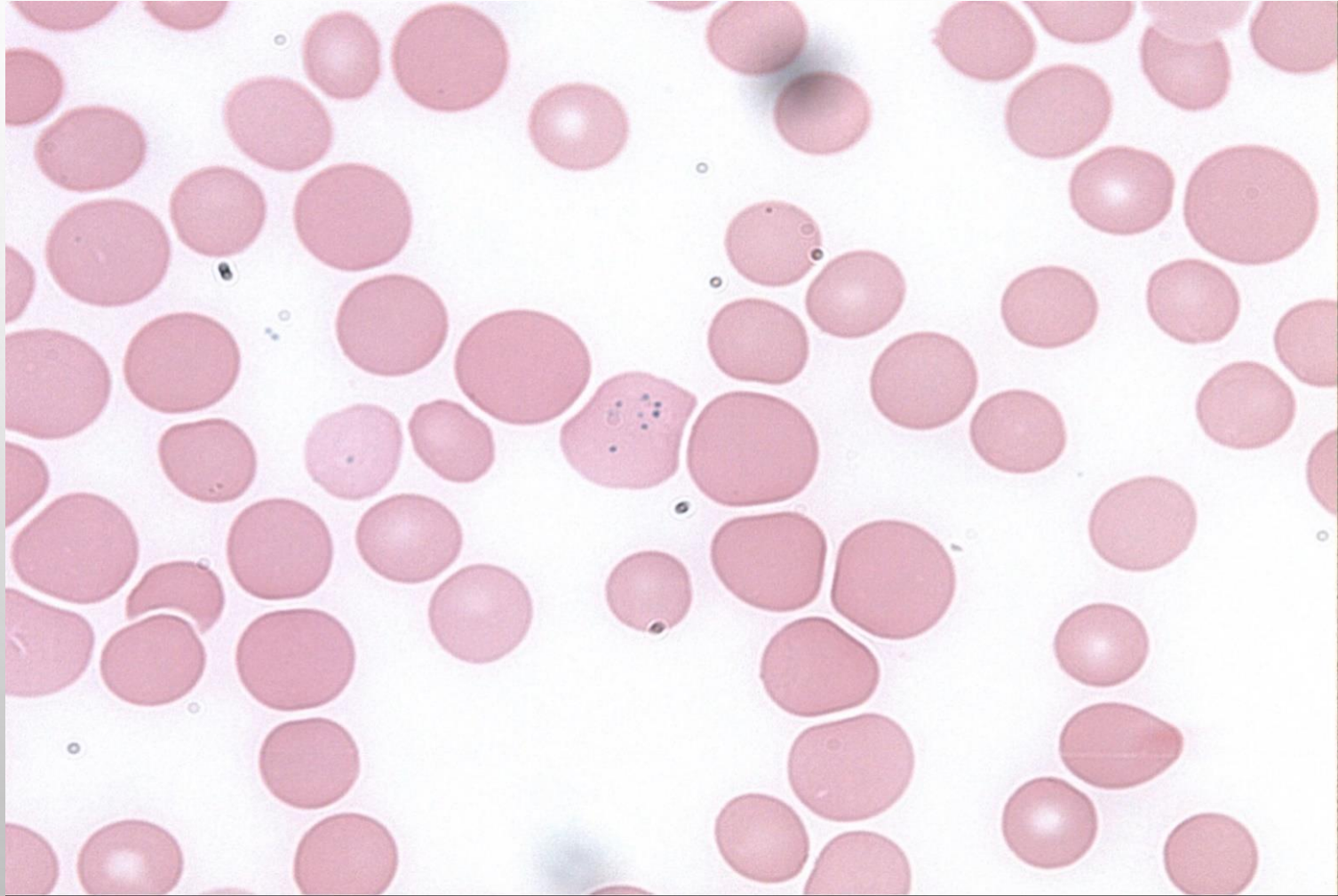
- **KONCENTRACE FERRITINU V SÉRU JE NEJVÝZNAMNĚJŠÍ HODNOTOU PRO DIAGNÓZU DEFICITU FE**
- FERRITIN JE VŠAK TAKÉ PROTEIN AKUTNÍ FÁZE!
NEMUSÍ BÝT SNÍŽENÝ U CHRONICKÉHO ZÁNĚTU
FERRITIN > 100 UG/L ČINÍ DEFICIT FE NEPRAVDĚPODOBNÝM
- DIAGNÓZA DEFICITU FE PŘI ZÁNĚTU NEBO NÁDORU
SNÍŽENÁ SATURACE TRANSFERINU
VYŠETŘENÍ KOSTNÍ DŘENĚ
TERAPEUTICKÝ TEST: LÉČBA FE PO DOBU 3 TÝDNŮ

HODNOCENÍ NEHEMOVÉHO FE V KOSTNÍ DŘENI

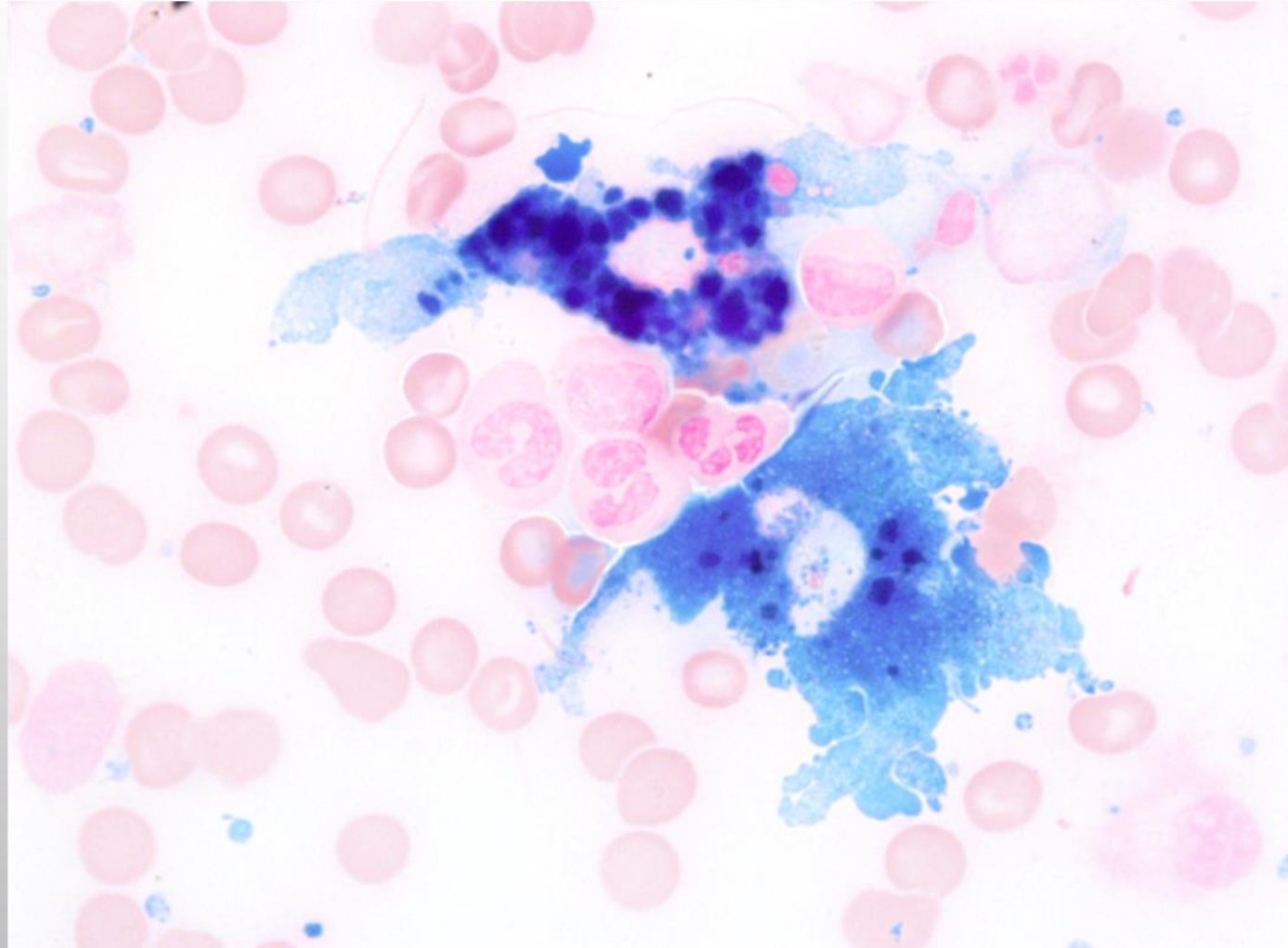
SIDEROCYTY	ERYTROCITY SE ZELENOMODRÝMI GRANULY V CYTOPLAZMĚ
SIDEROBLASTY	ERYTROBLASTY (POLYCHROMNÍ) 1-3 GRANULA (NORMA 20-60%)
PRSTENČITÉ SIDEROBLASTY	ČETNÁ ZRNKA VYTVÁŘEJÍ KOLEM JÁDRA PRSTENEC
SIDEROFÁGY	MAKROFÁGY
EXTRACEL. FE	PŘÍTOMNO, OJEDINĚLÉ NEBO NEPŘÍTOMNO

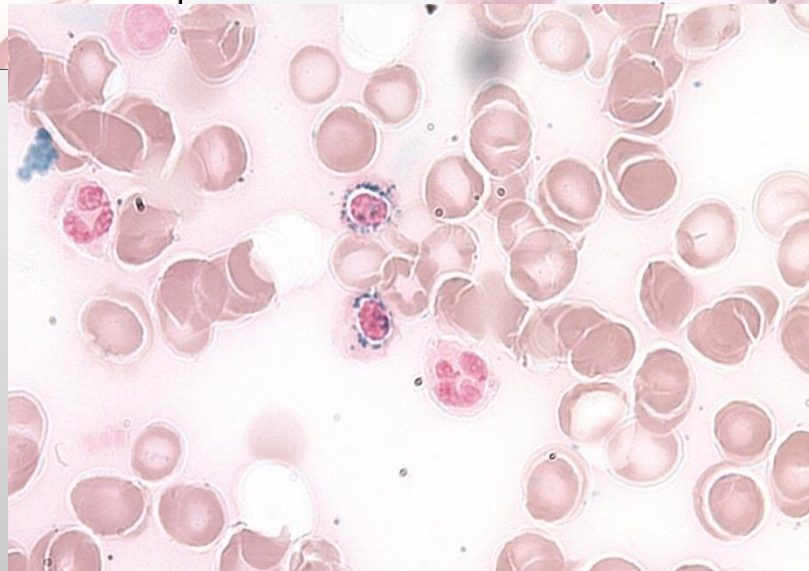
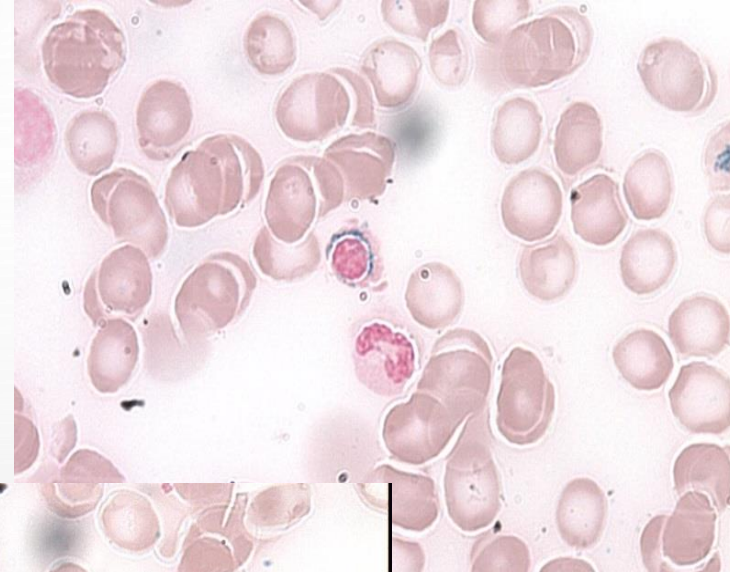
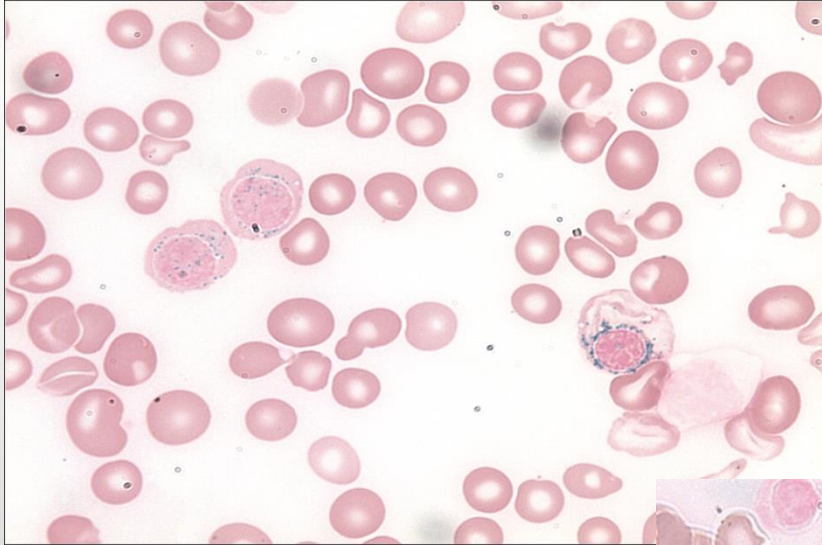
SIDEROCYTY

ZÁSOBNÍ FE (ACD)

PRSTENČITÉ SIDEROBLASTY

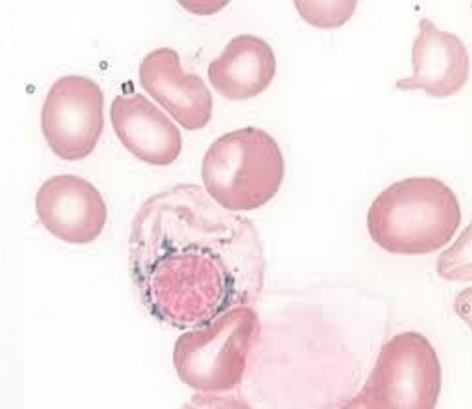

THALASEMIE

- DEFEKTNÍ SYNTÉZA ALFA NEBO BETA - GLOBINOVÉHO ŘETĚZCE
- **THALASEMIA MINOR-** HETEROZYGOTNÍ MUTACE BUĎ ALFA-GLOBINOVÉHO GENU (HBA) NEBO BETA-GLOBINOVÉHO GENU (HBB)- ASYMPTOMATICKÝ PRŮBĚH NEBO MÍRNÁ ANEMIE
- **THALASEMIA INTERMEDIA-** MÍRNĚJŠÍ FORMY HOMOZYGOTNÍ BETA-THALASEMIE, KOMBINOVANÉ DEFEKTY ALFA A BETA THALASÉMIE, BETA THALASEMIE S VYSOKÝMI HLADINAMI HbF- TEŽKÁ MIKROCYTÁRNÍ HYPOCHROMNÍ ANEMIE, ORGANOMEGALIE A SEKUNDÁRNÍ KOSTNÍ ZMĚNY
- **THALASEMIA MAJOR-** ŽIVOT OHROŽUJÍCÍ ANEMIE JAKO VÝSLEDEK HOMOZYGOTNÍ DELECE BETA-GLOBINOVÉHO GENU, MANIFESTACE OBVYKLE V PRVNÍCH 2 LETECH ŽIVOTA, TRANSFUZE-DEPENDENTNÍ, ZMĚNY SKELETU ZPŮSOBENÉ KOMPENZATORNÍ HYPERPLAZIÍ KOSTNÍ DŘENĚ S RŮSTOVOU RETARDACÍ

DIAGNÓZA ZALOŽENA NA KVANTITATIVNÍM MĚŘENÍ HEMOGLOBINU A, A₂, F A H, VYŠETŘENÍ KOSTNÍ DŘENĚ NENÍ OBVYKLE NUTNÉ.

SIDEROBLASTICKÁ ANEMIE

- INCIDENCE 1-3/100 000 OBYV.
- PRSTENČITÉ SIDEROBLASTY V KD
- KONGENITÁLNÍ NEBO ZÍSKANÉ, ALTERACE BIOSYNTÉZY HEMU, DEFEKTY MITOCHONDRIÁLNÍCH PROTEINŮ
- ANEMIE JE ZPŮSOBENA INEFEKTIVNÍ ERYTROPOÉZOU, JEŽ VEDE K SYSTÉMOVÉMU PŘETÍŽENÍ FE
- ANEMIE U **KONGENITÁLNÍ** SIDEROBLASTICKÉ ANEMIE JE TYPICKY MIKROCYTÁRNÍ A HYPOCHROMNÍ, V PERIFERNÍ KRVI JE DIMORFNÍ POPULACE
- VYŠŠÍ MCV ZVLÁŠTĚ U MITOCHONDRIÁLNÍCH FOREM ONEMOCNĚNÍ
- **ZÍSKANÉ:** CHRONICKÝ ABUSUS ALKOHOLU, DEFICIT MĚDI A HYPOTERMIE JSOU NEJČASTĚJŠÍ PŘÍČINY ZÍSKANÝCH METABOLICKÝCH SIDEROBLASTICKÝCH ANEMIÍ
- NĚKTERÉ LÉKY ZPŮSOBUJÍ SIDEROBLASTICKOU ANEMII- ATB, HORMONY, CHEMOTERAPEUTIKA
- MDS

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA MIKROCYTÁRNÍCH ANEMIÍ

	IDA	ACD	sideroblastická a.	thalasemie
anemie	mírná až závažná	mírná až středně těžká	variabilní	mírná
MCV	↓	n. nebo ↓	n. nebo ↓	↓
ferritin	↓	n. nebo ↑	↑	n. nebo ↑
Fe v séru	↓	↓	↑	n.
transferin	↑	n. nebo ↓	n. nebo ↓	n.
saturace transferinu	↓	n. nebo ↓	↑	n.

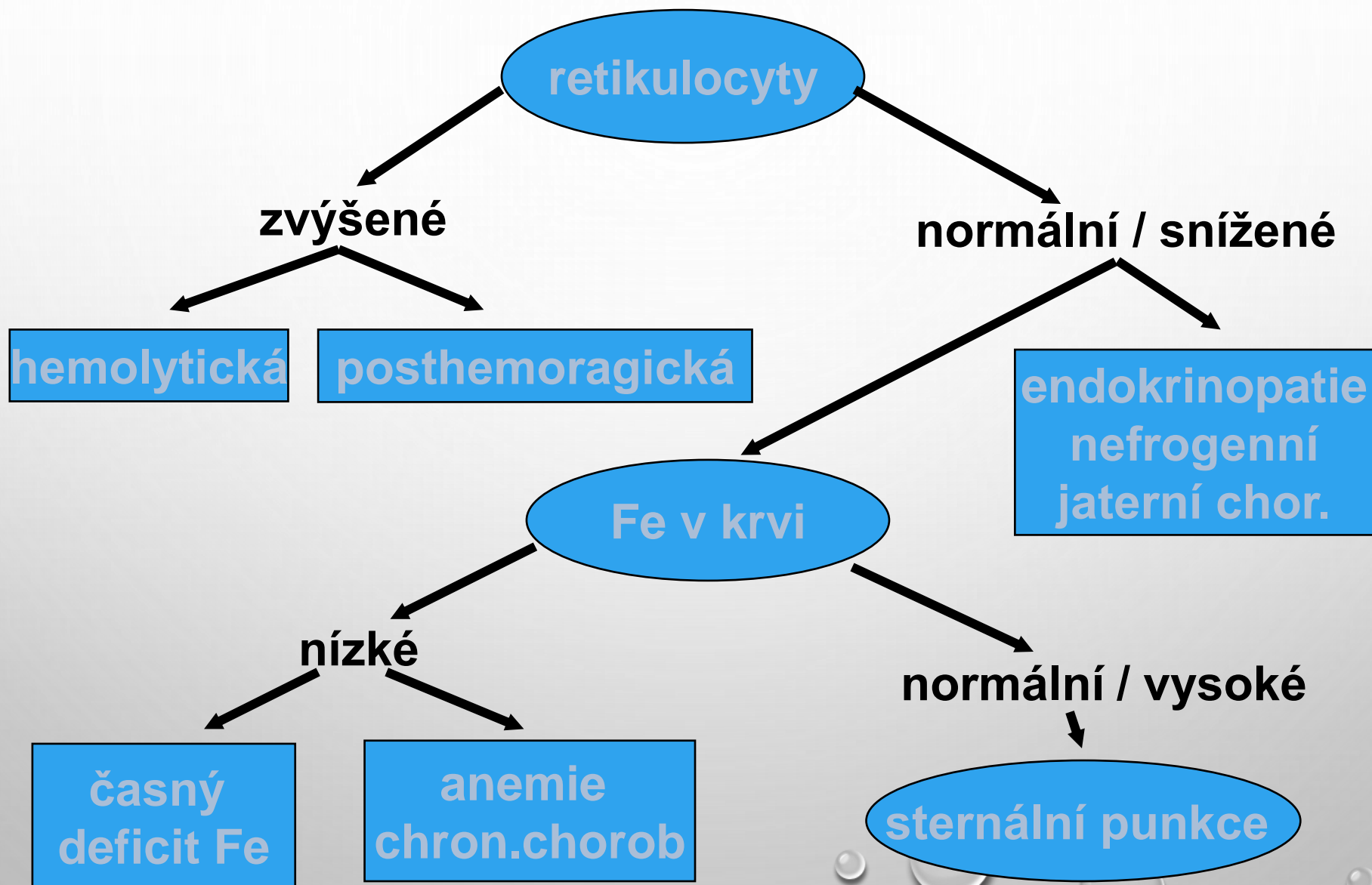
NORMOCYTÁRNÍ ANEMIE

ANEMIE DOPROVÁZENÁ HODNOTAMI STŘEDNÍHO OBJEMU ERYTROCYTŮ (MCV)

V NORMÁLNÍM ROZMEZÍ

- SNÍŽENÍM PRODUKCE ERYTROCYTŮ (ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB, APLASTICKÁ ANEMIE)
- ZVÝŠENÁ DESTRUKCE NEBO ZTRÁTA ERYTROCYTŮ (HEMOLÝZA, POSTHEMORAGICKÁ ANEMIE)
- NEKOMPENZOVANÉ ZVÝŠENÍ PLAZMATICKÉHO OBJEMU (NADBYTEK TEKUTIN)
- KOMBINACE STAVŮ VEDOUCÍCH K MIKROCYTÁRNÍ A MAKROCYTÁRNÍ ANEMII

NORMOCHROMNÍ NORMOCYTÁRNÍ ANEMIE

PŘÍČINY NORMOCYTÁRNÍCH ANEMIÍ

- ❑ ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB
- ❑ NUTRIČNÍ ANEMIE (POČÍNAJÍCÍ SIDEROPENICKÁ ANEMIE)
- ❑ ANEMIE PŘI CHRONICKÉM SELHÁVÁNÍ LEDVIN
- ❑ ANEMIE PŘI CHRONICKÉM SRDEČNÍM SELHÁNÍ
- ❑ HEMOLYTICKÉ ANEMIE
- ❑ PRIMÁRNÍ PORUCHA KOSTNÍ DŘENĚ
  - APLASTICKÁ ANEMIE, ČISTÁ APLAZIE ČERVENÉ KREVNÍ ŘADY
  - MYELOYDYSPLASTICKÝ SYNDROM
  - PAROXYSMÁLNÍ NOČNÍ HEMOGLOBINURIE
- ❑ SEKUNDÁRNÍ PORUCHA KOSTNÍ DŘENĚ
  - LÉKY, TOXINY, RADIACE, VIROVÉ INFEKCE
  - MYELOFIBRÓZA
  - INFILTRACE KOSTNÍ DŘENĚ (HEMATOLOGICKÁ A JINÁ NÁDOROVÁ ON.)
  - JATERNÍ CHOROBY
  - ENDOKRINOLOGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

The background features a light gray gradient with several realistic water droplets of various sizes scattered across the surface. A faint, circular, concentric pattern is visible in the upper-middle section of the image.

ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB

ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB, ACD (ANAEMIA OF CHRONIC DISEASE)

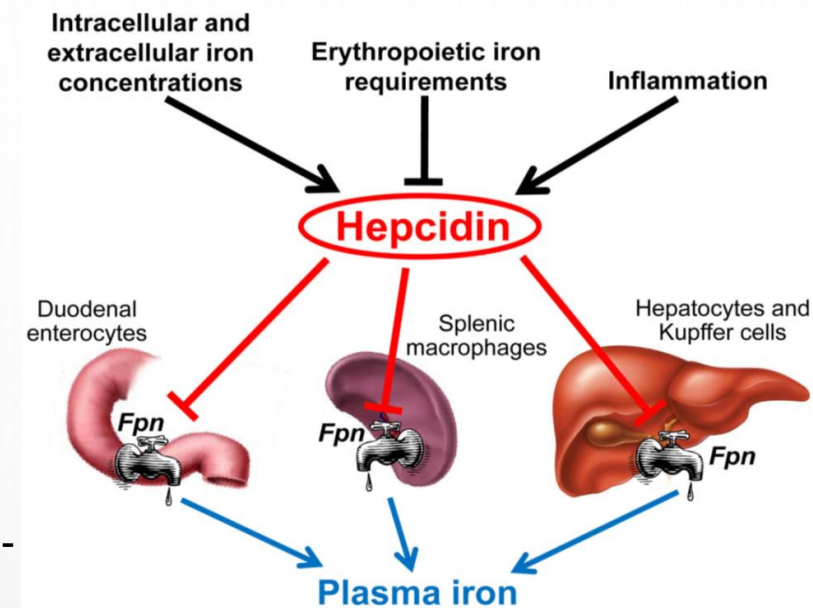
- OZNAČENÍ PRO SPECIFICKOU SKUPINU ZÍSKANÝCH ANEMIÍ VYSKYTUJÍCÍCH SE U ŘADY CHRONICKÝCH ONEMOCNĚNÍ (TRVAJÍCÍCH DÉLE NEŽ 1-2 MĚSÍCE)
- NEZAHHRNUJE ANEMIE Z KREVNÍCH ZTRÁT, HEMOLÝZY, INFILTRACE KOSTNÍ DŘENĚ
- OBVYKLE NEJSOU ŘAZENY ANEMIE PROVÁZEJÍCÍ CHRONICKÁ JATERNÍ, LEDVINNÁ ČI ENDOKRINNÍ ON. (MULTIFAKTORIÁLNÍ ETIOLOGIE, ACD JE JEN JEDNOU Z KAUZÁLNÍCH PŘÍČIN)
- NEJČASTĚJŠÍ TYP ANEMIE U HOSPITALIZOVANÝCH PACIENTŮ A NEMOCNÝCH V POKROČILÉM VĚKU
- VÝSKYT U VÍCE NEŽ 1/2 NEMOCNÝCH S CA, U ZÁNĚTLIVÝCH STAVŮ INCIDENCE KLESÁ
- MEZIOBOROVÝ PROBLÉM
- ČASTO ZAMĚŇOVÁNA ZA SIDEROPENICKOU ANEMII A NESPRÁVNĚ LÉČENA

ETIOLOGIE ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB

- ❑ **CHRONICKÉ INFEKCE** (OSTEOMYELITIDA, CHRONICKÝ ZÁNĚT LEDVIN A MOČOVÝCH CEST, INFEKCE HIV, CHRONICKÉ KOŽNÍ PROCESY- DEKUBITY, BÉRCOVÉ VŘEDY...)
- ❑ **CHRONICKÉ NEINFEKČNÍ ZÁNĚTLIVÉ STAVY** (SYSTÉMOVÉ ONEMOCNĚNÍ POJIVA, NESPECIFICKÉ STŘEVNÍ ZÁNĚTY, GLOMERULONEFRITIDY, REVMATOIDNÍ ARTRITIS...)
- ❑ **NÁDOROVÁ ONEMOCNĚNÍ** (SOLIDNÍ NÁDORY A HEMATOLOGICKÉ MALIGNITY)
- ❑ **TRAUMATICKÉ A POOPERAČNÍ STAVY** (POŠKOZENÍ TEPEM, STAVY PO TRANSPLANTACI ORGÁNŮ, CHRONICKÉ REJEKCE)

PATOGENEZE ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB

- ⊙ **ZVÝŠENÁ PRODUKCE ZÁNĚTLIVÝCH CYTOKINŮ** (TNF A, IL-1, IL-4, IL-6, IL-10)
- ⊙ **ZVÝŠENÁ PRODUKCE HEPCIDINU V JÁTRECH** (CENTRÁLNÍ REGULAČNÍ PROTEIN PRO METABOLISMUS ŽELEZA)

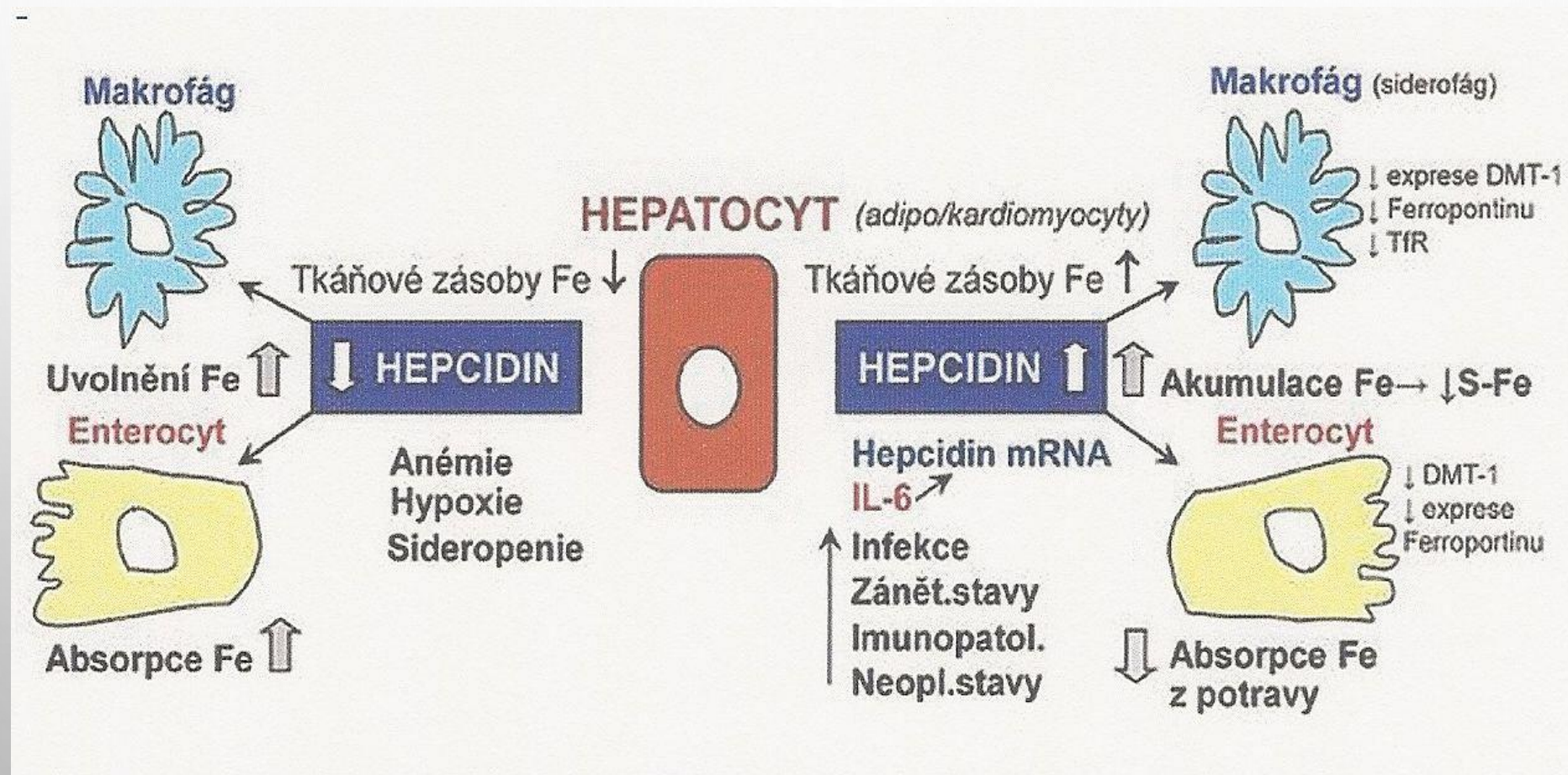
- ⊙ **RELATIVNÍ NEDOSTATEK ŽELEZA PRO ERYTROPOEZU**
- ⊙ **SUPRESE ERYTROIDNÍCH PROGENITORŮ (BFU-E) I PREKURZORŮ (CFU-E)**
- ⊙ **REDUKCE TVORBY ENDOGENNÍHO ERYTROPOETINU, RESP. VZNIKÁ JEHO RELATIVNÍ NEDOSTATEK**
- ⊙ **VZNIKÁ PARCIÁLNĚ INEFEKTIVNÍ ERYTROPOEZA A ERYTROFAGOCYTÓZA, PŘEŽÍVÁNÍ ERYTROCYTŮ JE OBVYKLE ZKRÁCENO**

HEPCIDIN - KLÍČOVÁ ROLE PŘI ROZVOJI ACD

- ⊙ KLÍČOVÝ DYNAMICKÝ REGULÁTOR HOMEOSTÁZY ŽELEZA
- ⊙ PODÍLÍ SE NA PROCESU RYCHLÉ DEGRADACE FERROPORTINU (TRANSMEBRÁNOVÝ PŘENAŠEČ FE) V BUŇKÁCH (MAKROFÁGY, ENTEROCYTY, HEPATOCYTY)
- ⊙ PRODUKOVÁN V JÁTRECH
  - PŘI ZÁNĚTU A U NÁDORŮ (PŮSOBENÍM IL-6)
  - PŘI VYSOKÉM PŘÍVODU FE
- ⊙ *NEGATIVNÍ REGULÁTOR PROCESU ABSORPCE FE V ENTEROCYTECH A UVOLŇOVÁNÍ FE V MONOCYTO-MAKROFÁGOVÉM SYSTÉMU*
- ⊙ POKLES HLADINY FE V KRVÍ MŮŽE BÝT PŘITOM MECHANISMEM PŘIROZENÉ IMUNITY - ANTIMIKROBIÁLNÍ PEPTID

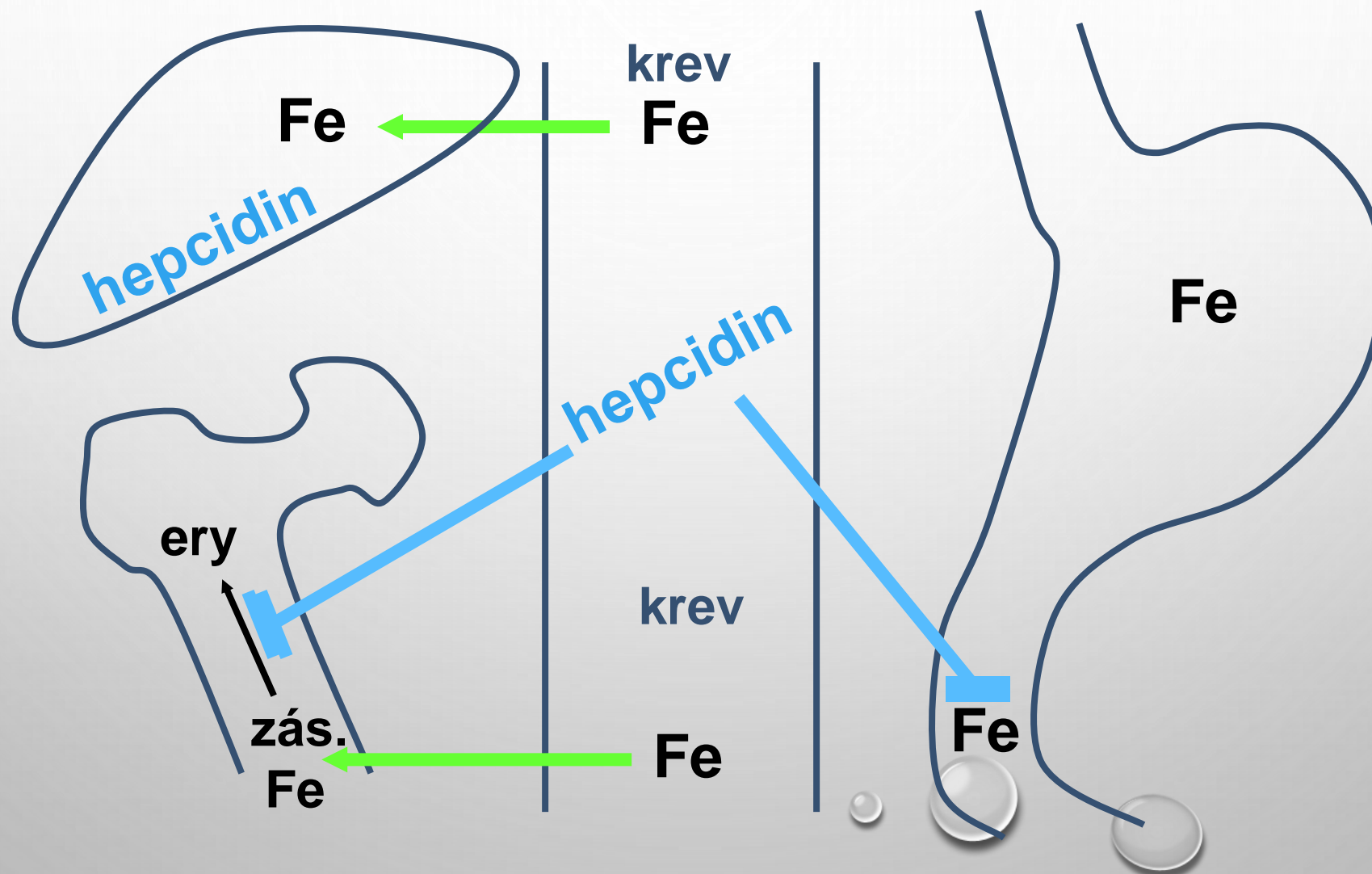
HEPCIDIN

- ROLE V METABOLISMU ŽELEZA

Převzato z Ščudla V. Postgraduální medicína

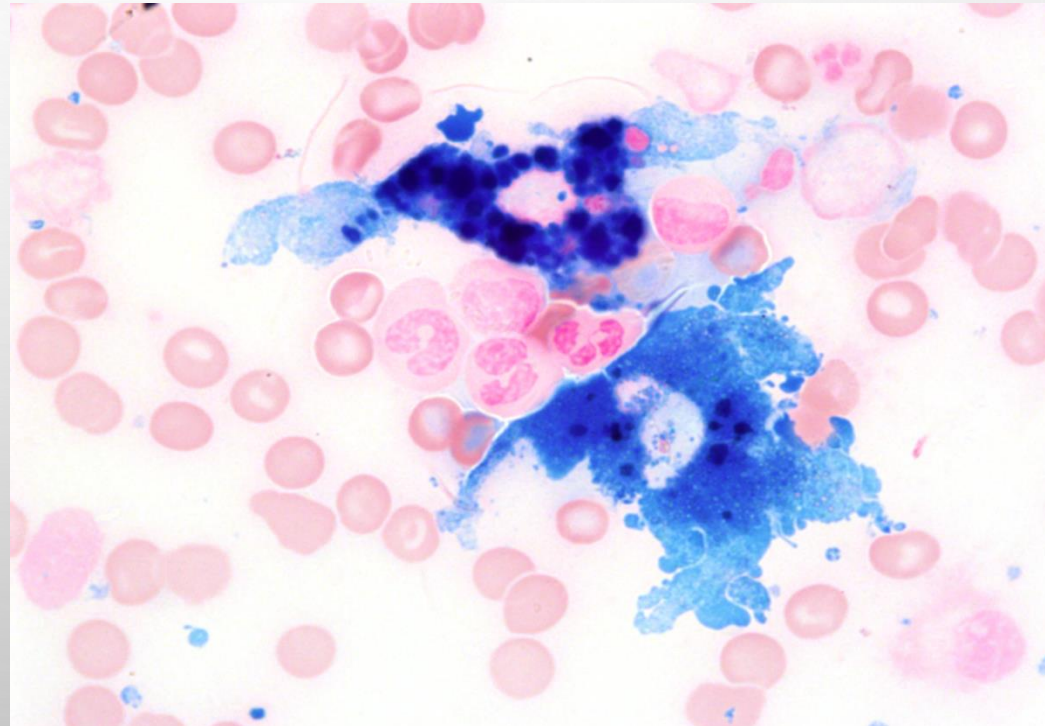
ÚČINEK HEPCIDINU NA PŘESUNY FE V ORGANISMU

ANEMIE CHRONICKÝCH CHOROB

- ❑ NENÍ VÝRAZNÁ ANIZOCYTÓZA (RDW V NORMĚ NEBO LEHCE ZVÝŠENÁ)
- ❑ NORMÁLNÍ NEBO SNÍŽENÉ RETIKULOCYTY
- ❑ DŘEŇ JE NORMÁLNĚ BUNĚČNÁ (NEJSOU-LI METASTÁZY), NENÍ ZMNOŽENÍ ERYTROPOEZY
- ❑ FE V MAKROFÁZÍCH KOSTNÍ DŘENĚ JE NORMÁLNÍ NEBO I ZVÝŠENÉ (MAKROFÁGY VYPLNĚNÉ ŽELEZEM)

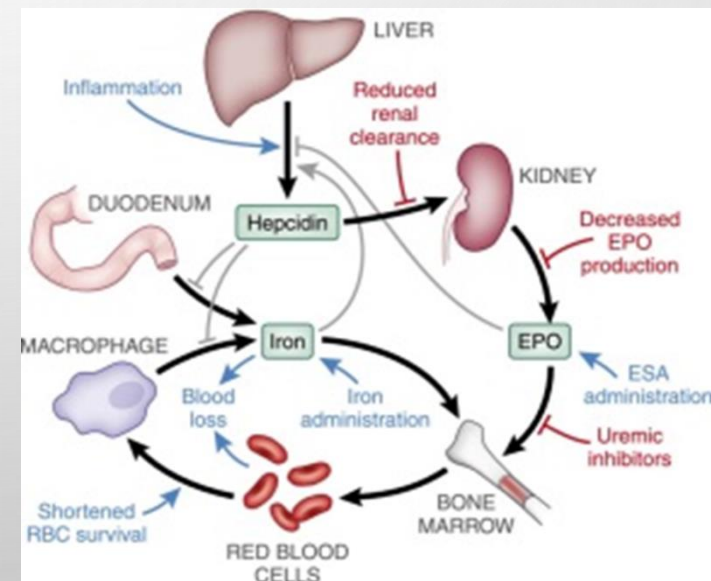

DIFERENCIÁLNÍ DIAGNOSTIKA ACD

	ACD	IDA	Kombinace ACD a IDA
MCV (fl)	N-↓ (>72)	↓/↓↓↓	↓
RDW	↑- N	↑	↑
S-Fe	↓	↓↓/↓↓↓	↓
S- ferritin (ug/l)	N- ↑	↓ (<20)	< 30 → sideropenie
S- transferin	↓- N	↑	↓
saturace transf.(%)	N- ↓	↓	↓
sTfR (0,8- 3,1 mg/l)	N	↑ (2,0-20,0)	N- ↑
sTfR/log.ferritin (0,3- 2,5)	< 1,0	> 2,0	> 2,0
S- hepcidin	↑	↓	↓
KD- sideroblasty	↓ (< 20%)	↓	↓
KD- siderofágy	N- ↑	↓- 0	↓- 0
Fe-absorpční test (10-20 mg p.o.)	negativní	dobrá resorpce	resorpce

ANEMIE PŘI CHRONICKÉM SELHÁNÍ LEDVIN

- ❑ NORMOCYTÁRNÍ NORMOCHROMNÍ ANEMIE
- ❑ HYPOPROLIFERATIVNÍ (SNÍŽENÉ RETIKULOCYTY)
- ❑ NUTNO ZVAŽOVAT PŘI POKLESU GF POD 30 ML/MIN

MAKROCYTÁRNÍ ANEMIE

ROZDĚLENÍ MAKROCYTÁRNÍCH ANEMIÍ (MCV > 96 FL)

- **MEGALOBLASTICKÉ (TZV. MEGALOBLASTOVÁ PŘESTAVBA)**

- PORUCHA SYNTÉZY DNA

- DEFICIT VITAMÍNU B₁₂ / KYSELINY LISTOVÉ
      - 30-50% VŠECH MAKROCYTÁRNÍCH ANEMIÍ
    - VROZENÉ PORUCHY SYNTÉZY DNA
    - LÉKY INDUKOVANÁ
      - METHOTREXÁT, CYTOSIN-ARABINOSID, CYKLOFOSFAMID
    - TOXICKÁ PORUCHA SYNTÉZY DNA (ARSEN)

- **NEMEGALOBLASTICKÉ**

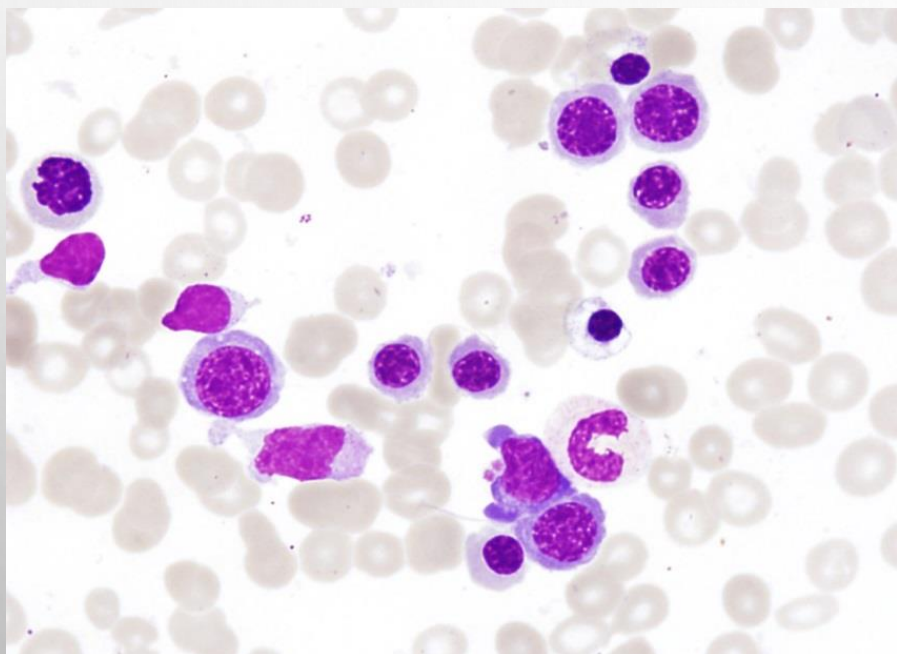
- SYNTÉZA DNA NENÍ PORUŠENA

NEMEGALOBLASTOVÉ MAKROCYTÁRNÍ ANEMIE

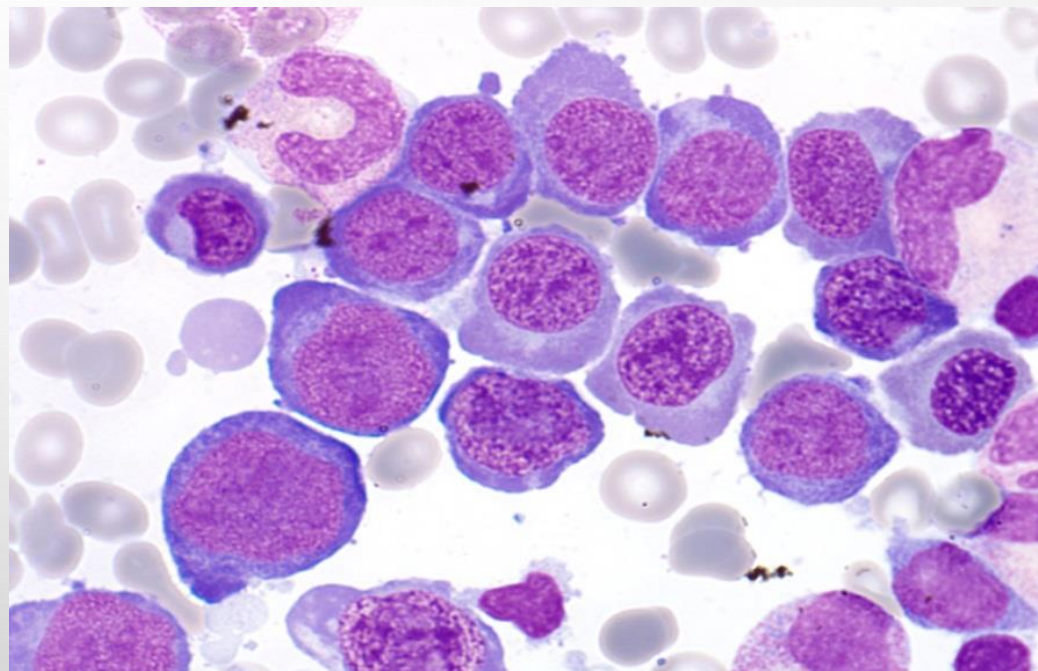
- AKCELEROVANÁ ERYTROPOEZA
  - HEMOLYTICKÉ ANEMIE
  - POSTHEMORRHAGICKÉ ANEMIE
- ZVĚTŠENÝ POVRCH ERYTROCYTŮ
  - JATERNÍ CHOROBY, OBSTRUKČNÍ IKTERUS
  - SPLENEKTOMIE
- DYSPLASTICKÉ ANÉMIE
- ALKOHOLISMUS (MAKROCYTOZA I BEZ ANEMIE)
- HYPOTHYREOZA
- CHOPN
- ARTEFAKT (HYPERGLYKÉMIE, VYSOKÁ LEUKOCYTOZA)

SROVNÁNÍ NORMOBLASTOVÉ A MEGALOBLASTOVÉ KRVETVORBY

NEMEGALOBLASTOVÁ

MEGALOBLASTOVÁ

nukleo-cytoplazmatická asynchronie

MEGALOBLASTOVÉ ANÉMIE- PŘÍČINY I

Deficit vitamínu B 12

Dietní příčiny

- přísní vegetariáni/vegani
- špatný příjem u starších pacientů

Malabsorpce

- perniciozní anemie
- vrozený defekt vnitřního faktoru
- částečná nebo totální gastrektomie
- celiakální sprue (primární malabsorpce)
- selektivní malabsorpce B 12 s proteinurií (Imerslundové - Gräsbeckův syndrom)
- syndrom stagnující kličky
- resekce ilea nebo Crohnova choroba
- infestace parazity (*Diphyllobothrium latum*, *Giardia intestinalis*, *Strongyloides stercoralis*)
- léky- metformin
- insuficience pankreatu
- Zollinger-Ellisonův syndrom (gastrinom)

MEGALOBLASTOVÉ ANÉMIE- PŘÍČINY II

Deficit kyseliny listové	Dietní příčiny <ul style="list-style-type: none"> - chudoba - speciální diety Zvýšené ztráty <ul style="list-style-type: none"> - městnavé srdeční selhání - hemodialýza Léky <ul style="list-style-type: none"> - barbituráty - antikonvulziva - sulfasalazin Malabsorpce <ul style="list-style-type: none"> - glutenová enteropatie - vrozené defekty Zvýšená spotřeba <ul style="list-style-type: none"> - těhotenství, laktace - hemolytická anemie - nezralý plod - nádory (karcinomy, lymfomy, myelom) - zánětlivá onemocnění - kožní onemocnění (těžká psoriáza nebo exfoliativní dermatitis) Smíšené <ul style="list-style-type: none"> - alkoholizmus - jaterní poruchy
---------------------------------	--

LÉKY ZPŮSOBUJÍCÍ MEGALOBLASTOVOU ANEMII

Antimetaboly	antifoláty	Methotrexat Pyrimethamin Trimetoprim Sulfasalazin
	purinová analoga	6-merkaptopurin 6-thioguanin Azathioprin Acyklovir
	pyrimidinová analoga	5-fluorouracil 5-fluorodeoxyuridine Zidovudine
	inhibitory ribonukleosid reduktázy	Hydroxyurea Cytosin arabinosid
Antikonvulziva	Difenylhydantoin Fenobarbital Karbamazepin Primidon	
Jiné léky ovlivňující foláty	Orální kontraceptiva Cykloserin	
Inhibitory protonové pumpy	Omeprazol	
Ostatní	N ₂ O Metformin Kolchicin Neomycin Arzenik	

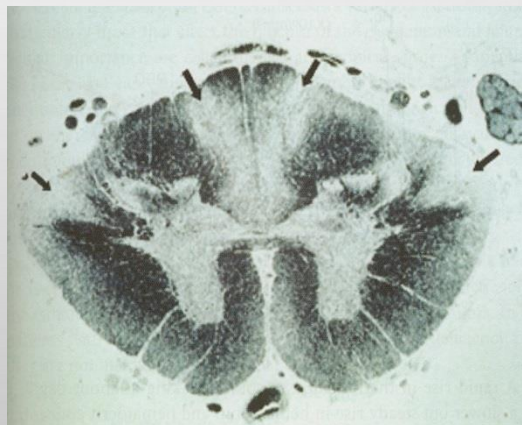
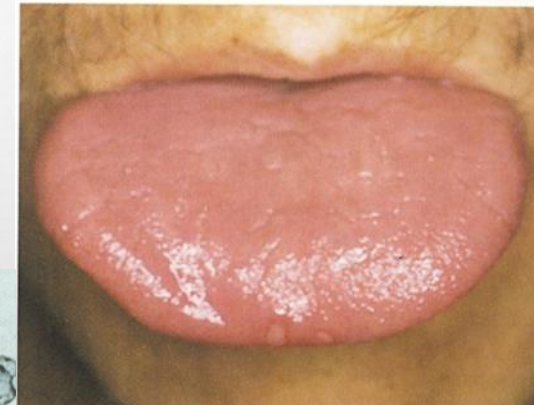
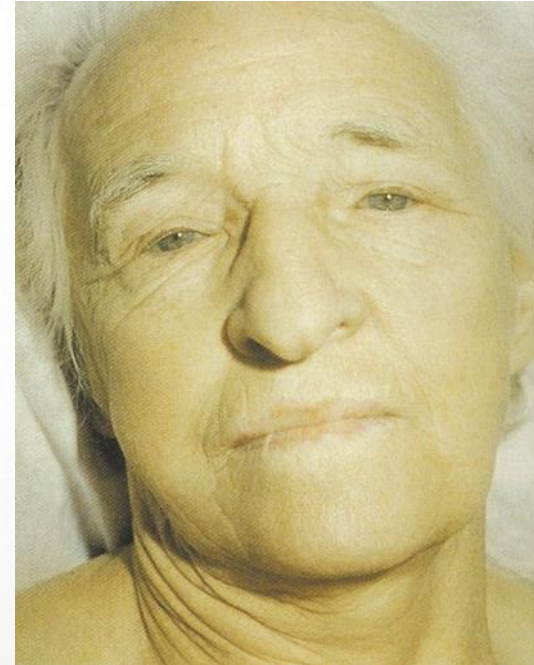
(Upraveno dle Lichtman MA et al. The Megaloblastic Anemias. Williams Manual of Hematology, 2011)

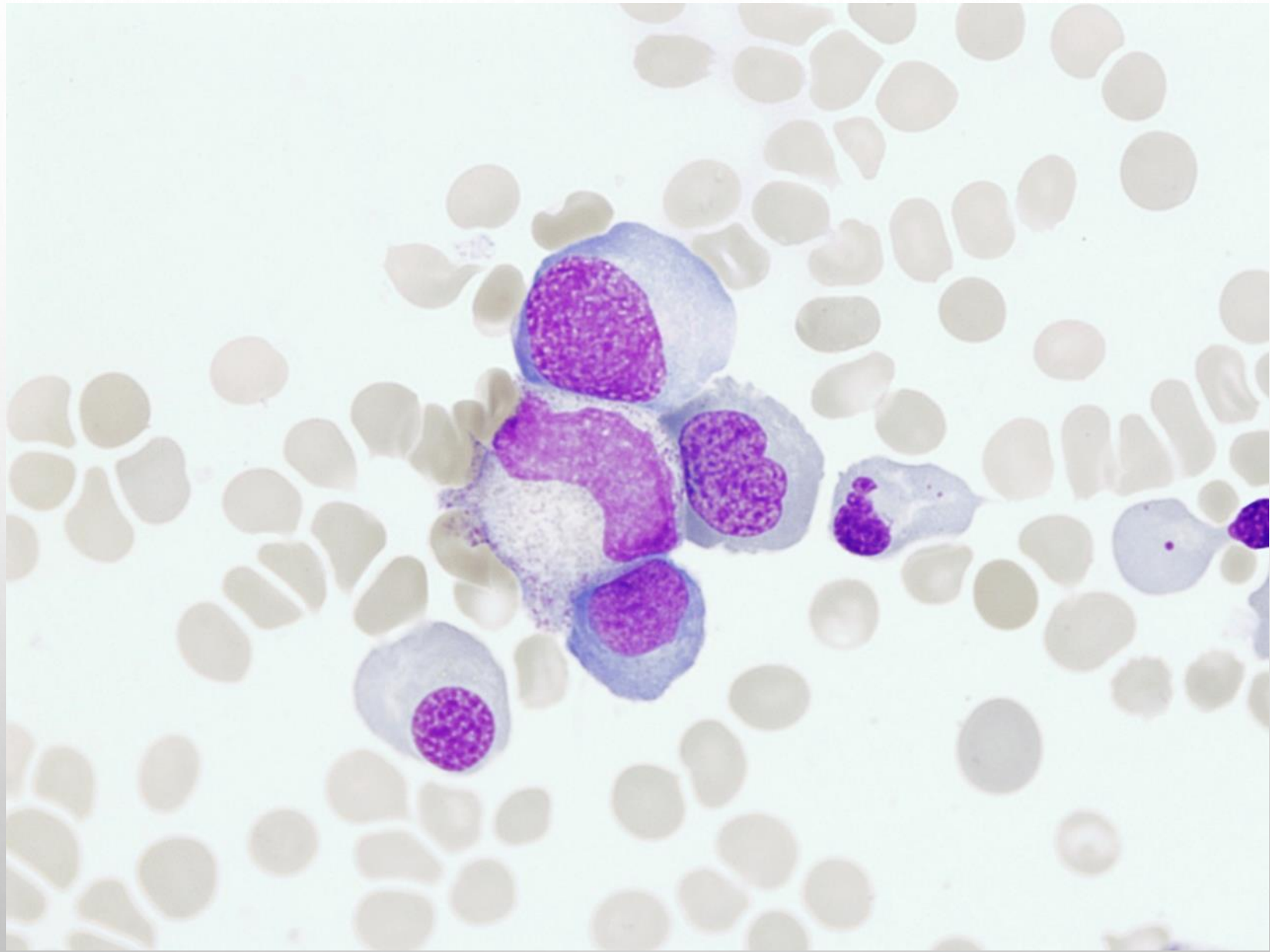
PERNICIOZNÍ ANEMIE

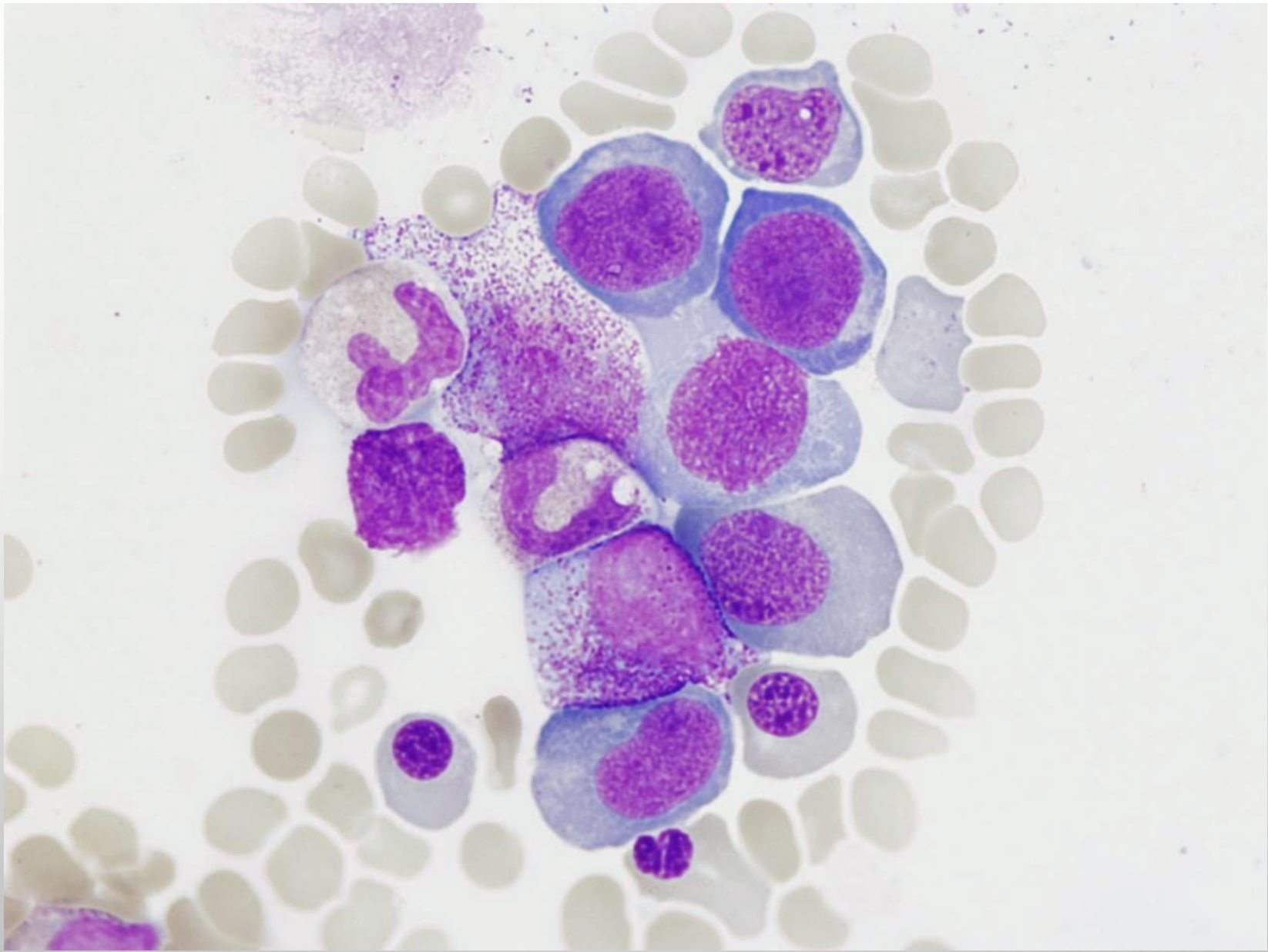
- ANEMIE Z NEDOSTATKU VITAMINU B12 NA AUTOIMUNITNÍM PODKLADĚ, KDY V DŮSLEDKU PŘÍTOMNOSTI AUTOPROTILÁTEK JE NARUŠENA RESORPCE TOHOTO VITAMINU Z GIT
- ❑ PROTILÁTKY PROTI PARIETÁLNÍM BUŇKÁM ŽALUDEČNÍ SLIZNICE
- ❑ PROTILÁTKY PROTI VNITŘNÍMU FAKTORU
- ❑ BLOKUJÍCÍ PROTILÁTKY (BRÁNÍ NAVÁZÁNÍ KOMPLEXU B12+VNITŘNÍ FAKTOR)
- ❑ PŘÍTOMNOST ATROFICKÉ GASTRITIS S HISTAMINOREZISTENTNÍ ACHLORHYDRÍÍ JE DIAGNOSTICKÝM NÁLEZEM
- ❑ SCHILLINGŮV TEST- ÚSTUP

PERNICIOZNÍ ANEMIE

- ❑ TĚŽKÁ ANEMIE DOPROVÁZENÁ PLÍŽIVÝM ROZVOJEM ANEMICKÉHO SYNDROMU
- ❑ ČASTÉ JE POSTIŽENÍ NERVOVÉHO SYSTÉMU (NEKORELUJE S TÍŽÍ ANEMIE)
- ❑ MAKROCYTOZA PŘEDCHÁZÍ ANEMII
  - MCV 110-130 FL (AŽ 160 FL)
  - PŘÍTOMNOST MAKROOVALOCYTŮ, HYPERSEGMENTOVANÉ NEUTROFILY
  - POČET RETIKULOCYTŮ V NORMĚ
- ❑ LEUKOPENIE, NEUTROPENIE
- ❑ TROMBOCYTOPENIE
- ❑ HYPERPLASTICKÁ KOSTNÍ DŘEŇ
  - MEGALOBLASTICKÁ ERYTROPOEZA

PERNICIOZNÍ ANEMIE- DIAGNOSTICKÁ KRITÉRIA

Koncentrace hemoglobinu < 130 g/l u mužů a < 120 g/l u žen
Hematologické známky deficitu vit. B 12 (makroovalocyty, retikulocytopenie, hypersegmentované granulocyty, megaloblastová kostní dřeň)
Laboratorní průkaz deficitu vitamínu B12
Průkaz atrofické gastritis
Pozitivní protilátky proti vnitřnímu faktoru a/nebo proti parietálním buňkám žaludeční sliznice
Přítomnost klinických známek myelopatie, neuropatie nebo kognitivní dysfunkce

PERNICIOZNÍ ANEMIE- DG. KRITÉRIA

Klinická/laboratorní kritéria	senzitivita	specifita
Neurologické symptomy	70%	neurčena
Hematologické abnormality neutrofilní hypersegmentace	70-80% ≥ 90% pro deficit B12	neurčena
Sérové hladiny vit. B12 < 200 ng/l (<148 pmol/l)	95%	neurčena
Zvýšená hladina MMA nebo HC	> 95%	neurčena
Protilátky proti vnitřnímu faktoru	40-80%	100%
Protilátky proti parietál. bb. žaludeční sliznice	55-80%	90% pro atrofickou gastritis

The background features a light gray gradient with several realistic water droplets of varying sizes scattered across the surface. A faint, circular, concentric pattern is visible in the upper-middle section of the image.

HEMOLYTICKÉ ANEMIE

KDY ZVAŽUJEME HEMOLYTICKOU ANÉMII?

- RYCHLÝ VZNIK BLEDESTI A ANÉMIE
- IKTERUS SE ZVÝŠENOU KONCENTRACÍ NEPŘÍMÉHO BILIRUBINU
- ANAMNÉZA PIGMENTOVÝCH (BILIRUBIN) ŽLUČOVÝCH KAMENŮ
- SPLENOMEGALIE
- PŘÍTOMNOST CIRKULUJÍCÍCH SFÉROCYTŮ (NAPŘ. AIHA, HEREDITÁRNÍ SFÉROCYTÓZA)
- JINÉ ABNORMALITY TVARU ERYTROCYTŮ
- ZVÝŠENÁ HLADINA LAKTÁTDEHYDROGENÁZY
- SNÍŽENÁ NEBO NEPŘÍTOMNÁ HLADINA HAPTOGLOBINU
- POZITIVITA PŘÍMÉHO ANTIGLOBULINOVÉHO TESTU
- ZVÝŠENÉ PROCENTO NEBO ABSOLUTNÍ POČET RETIKULOCYTŮ

ANÉMIE ZPŮSOBENÉ ZKRÁCENÝM PŘEŽÍVÁNÍM ERYTROCYTŮ (KOMPENZAČNÍ SCHOPNOST DŘENĚ DOKÁŽE NAHRADIT ZVÝŠENÝ OBRAT AŽ 10X)

KLASIFIKACE HEMOLYTICKÝCH ANÉMÍÍ

hereditární	získané
membránové defekty hereditární sférocytóza, hereditární eliptocytóza	imunitní <ul style="list-style-type: none"> • autoimunitní AIHA s tepelnými protilátkami AIHA s chladovými protilátkami
poruchy metabolismu ery deficit G6PD, pyruvátkinázy	<ul style="list-style-type: none"> • alloimunní hemolytické potransfuzní reakce hemolytická nemoc novorozenců
hemoglobinopatie (Hb S, HbC, nestabilní Hb)	<ul style="list-style-type: none"> • polékové hemolytické anémie
	fragmentační hemolytické anémie
	infekce malárie, clostridie
	chemické a fyzikální příčiny zvláště léky, průmyslové látky, popáleniny
	sekundární jaterní a renální onemocnění
	paroxysmální noční hemoglobinurie

LABORATORNÍ ZNÁMKY HEMOLÝZY

	extravaskulární hemolýza	intravaskulární hemolýza
počet retikulocytů	zvýšený	zvýšený
bilirubin nepřímý	zvýšený	zvýšený
haptoglobin	může být snížený	snížený či chybí
laktátdehydrogenáza	zvýšená	zvýšená
volný hemoglobin v plazmě	normální	výrazně zvýšený
bilirubin v moči	nepřítomen	nepřítomen
hemosiderin v moči	nepřítomen	pozitivní
hemoglobin v moči	nepřítomen	pozitivní v těžkých stavech

CHARAKTERISTIKA HEMOLYTICKÉ ANÉMIE

Příznaky

anemický syndrom (bledost, únava, námahová dušnost, palpitace) a známky hemolýzy (ikterus, event. tmavá moč)

Laboratorní nálezy

různý stupeň makrocytární anémie s retikulocytózou, zvýšení LD, nepřímého bili, snížení hladiny haptoglobinu.

intravaskulární hemolýza

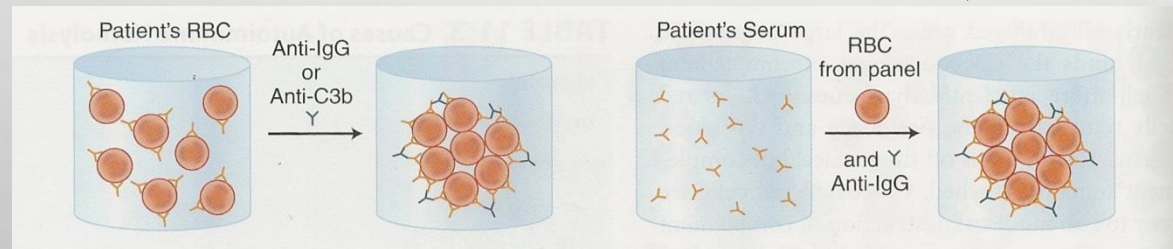
Náhlý (akutní) vznik
Často těžká a symptomatická anémie
Bolesti dolní části zad
Horečka, zimnice
Hypotenze, šok
Tmavá nebo načervenalá moč s hemoglobinurií, opožděně hemosiderinurie (≥ 7 dní),
trombocytóza, leukocytóza
Možné akutní renální selhání
Opožděný ikterus

extravaskulární hemolýza

Progresivní (subakutní nebo chronický a nenápadný průběh)
Mírná až středně těžká anémie
Splenomegalie
Anamneza cholecystolithiázy
Bércové vředy
Tmavá moč
Proměnlivá hodnota MCV, přítomnost sférocytů

AIHA- LABORATORNÍ NÁLEZ

- KREVNÍ OBRAZ:
- VĚTŠINOU MAKROCYTÁRNÍ ANEMIE S RETIKULOCYTÓZOU
- BIOCHEMIE:
- ↑ NEPŘÍMÝ BILIRUBIN, ↑ LD
- ↑ UROBILINOGEN V MOČI
- SPECIÁLNÍ VYŠETŘENÍ
- PŘÍMÝ A NEPŘÍMÝ ANTIGLOBULINOVÝ TEST (COOMBSŮV)

přímý antiglobulinový test

nepřímý antiglobulinový test

AUTOIMUNITNÍ HEMOLYTICKÁ ANEMIE (AIHA)

AIHA
s tepelnými
autoprotilátami

IgG
nejsou monoklonální
neváží komplement
převážně extravaskulární hemolýza
intravaskulární hemolýza při
vysokém titru

AIHA
s chladovými
autoprotilátkami

IgM
často monoklonální
váží komplement
převážně intravaskulární hemolýza

SEKUNDÁRNÍ AIHA S TEPELNÝMI PROTILÁTKAMI - ZÁKLADNÍ ONEMOCNĚNÍ

- SYSTÉMOVÁ ZÁNĚTLIVÁ ONEMOCNĚNÍ
  - SLE, RA, SKLERODERMIE, ULCEROZNÍ KOLITIDA
- LYMFOPROLIFERATIVNÍ MALIGNÍ CHOROBY
  - CLL, LYMFOMY, MM, WALDENSTROM
- CHOROBY S PORUCHAMI IMUNITY
  - AIDS, KONGENITÁLNÍ A ZÍSKANÉ HYPOGAMAGLOBULINÉMIE
- INFEKCE
  - EBV, HIV, HCV, VAKCINACE

PAROXYSMÁLNÍ NOČNÍ HEMOGLOBINURIE (PNH)

- VZÁCNÉ ZÍSKANÉ ONEMOCNĚNÍ NA PODKLADĚ MUTACE PIG-A (FOSFATIDYLINOSITOL GLYKAN TŘÍDY A) GENU, COŽ VEDE K CHYBĚNÍ PROTEINŮ CD 55 A CD 59 NA POVRCHU BUNĚK
- V DŮSLEDKU ZTRÁTY TĚCHTO INHIBITORŮ KOMPLEMENTU DOCHÁZÍ K AKTIVACI KOMPLEMENTU A KOMPLEMENTEM ZPROSTŘEDKOVANÉ INTRAVASKULÁRNÍ HEMOLÝZE ERYTROCYTŮ
- **DIAGNOSTIKA:** PRŮKAZ CD55 A CD 59 DEFICITNÍCH ERYTROCYTŮ, GRANULOCYTŮ A MONOCYTŮ V PERIFERNÍ KRVI METODOU PRŮTOKOVÉ CYTOMETRIE
- **LÉČBA:** PODPŮRNÁ, INHIBITOR C5 SLOŽKY KOMPLEMENTU ECULIZUMAB, PŘI PROGREDUJÍCÍ DYSPLÁZII TRANSPLANTACE KOSTNÍ DŘENĚ

MIKROANGIOPATICKÁ HEMOLYTICKÁ ANEMIE, MAHA

PAT NEGATIVNÍ HEMOLYTICKÁ ANEMIE

- TROMBOTICKÁ TROMBOCYTOPENICKÁ PURPURA TTP,
M.MOSCHKOWITZ (1924)
- HEMOLYTICKO-UREMICKÝ SYNDROM, HUS
- SYNDROM HELLP U TĚHOTNÝCH ŽEN

PATOFYZIOLOGIE TTP / HUS

- DESTIČKOVÉ TROMBY V MIKROCIRKULACI
  - VWF + TROMBOCYTY + MALÉ MNOŽSTVÍ FIBRINU
  - TERMINÁLNÍ ARTERIOLY A KAPILÁRY
  - SUBENDOTELIÁLNÍ HYALINNÍ DEPOZITA
  - NORMÁLNÍ HLADINY KOAGULAČNÍCH FAKTORŮ
  - KONZUMPČNÍ TROMBOCYTOPENIE
- MECHANICKÁ HEMOLÝZA, PAT NEGATIVNÍ
  - SCHISTOCYTY V PERIFERNÍ KRVÍ MAJÍ SNÍŽENOU DEFORMABILITU

FAKTOR VONWILLEBRAND (VWF) U TTP

- MULTIMERNÍ PROTEIN, SYNTETIZOVANÝ A SKLADOVANÝ V ENDOTELIÁLNÍCH BUŇKÁCH
- POŠKOZENÉ ENDOTELIÁLNÍ BUŇKY UVOLŇUJÍ VELKÉ MULTIMERY VWF DO KRVE
  - ZA NORMÁLNÍCH OKOLNOSTÍ JSOU ŠTĚPENÉ METALOPROTEÁZOU ADAMTS13
- DEFICIT METALOPROTEÁZY (U VĚTŠINY PAC. S TTP)
  - FAMILIÁRNÍ
  - ZÍSKANÝ
    - INHIBUJÍCÍ PROTILÁTKA
    - UVOLNĚNÍ VELKÉHO MNOŽSTVÍ MULTIMERŮ VWF Z POŠKOZENÝCH ENDOTELIÁLNÍCH BUNĚK

TTP / HUS

CHARAKTERISTIKA SYNDROMU

- MLADÝ VĚK: PRŮMĚR 42 ROKŮ (18-72)
- DŘÍVE ZDRAVÍ JEDINCI
- AKUTNÍ ZAČÁTEK CHOROBY
- FULMINANTNÍ PRŮBĚH
- CHOROBA MŮŽE BÝT SMRTELNÁ
VĚTŠINA ÚMRTÍ NASTÁVÁ DO 48 HODIN
- INCIDENCE STOUPÁ

TTP / HUS

PŘÍZNAKOVÁ PENTÁDA

- MAHA
- TROMBOCYTOPENIE
- HOREČKA
- AKUTNÍ SELHÁNÍ LEDVIN
- NEUROLOGICKÁ SYMPTOMATOLOGIE

APLASTICKÁ ANEMIE

- SELHÁNÍ HEMATOPOETICKÝCH KMENOVÝCH BUNĚK VE SVÉ SCHOPNOSTI SEBEOBNOVY A UDRŽOVÁNÍ KONSTANTNÍHO POOLU KMENOVÝCH BUNĚK
- HYPOCELULARITA KOSTNÍ DŘENĚ
- PERIFERNÍ CYTOPENIE
- IMUNITNÍ MECHANISMY- INHIBICE T-LYMFOCYTY PROTI LÁTKAMI NEBO LYMFOKINY

APLASTICKÉ ANÉMIE - DĚLENÍ

◎ PODLE VZNIKU

- VROZENÉ (FANCONIHO, BLACKFANOVA-DIAMONDOVA)
- ZÍSKANÉ: IDIOPATICKÉ
SEKUNDÁRNÍ

◎ PODLE ZÁVAŽNOSTI

- CHRONICKÁ CYTOPENIE
- TĚŽKÁ APLASTICKÁ ANÉMIE
- VELMI TĚŽKÁ APLASTICKÁ ANÉMIE

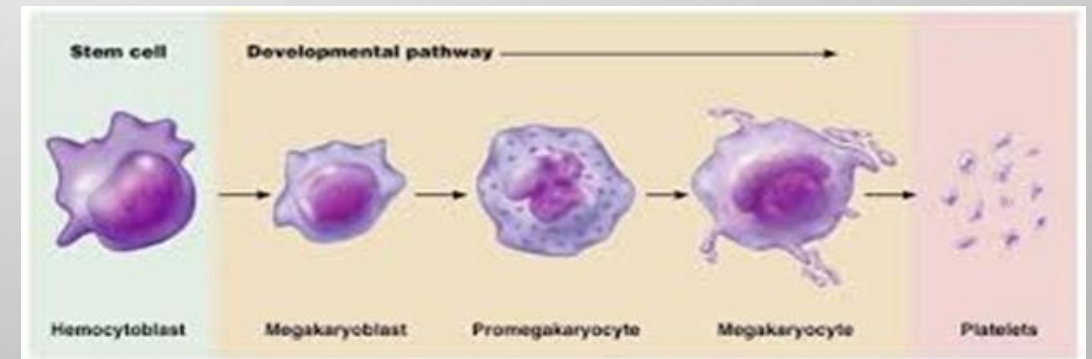

TROMBOCYTOPENIE

TROMBOCYTOPENIE

PATOFYZIOLOGICKÁ KLASIFIKACE

- ARTEFICIÁLNÍ (PSEUDOTROMBOCYTOPENIE, IN VIVO)
  - SHLUKOVÁNÍ PO ANTIKOAGULAČNÍ LÁTCE (EDTA)
- AKCELEROVANÁ DESTRUKCE DESTIČEK (NEJČASTĚJŠÍ)
  - IMUNITNÍ
  - NEIMUNITNÍ (TTP)
- PORUCHA TVORBY DESTIČEK
- ABNORMÁLNÍ DISTRIBUCE TRC V TĚLE (POOLING)
  - ONEMOCNĚNÍ SLEZINY
  - NAŘEDĚNÍ MASIVNÍMI TRANSFÚZEMI

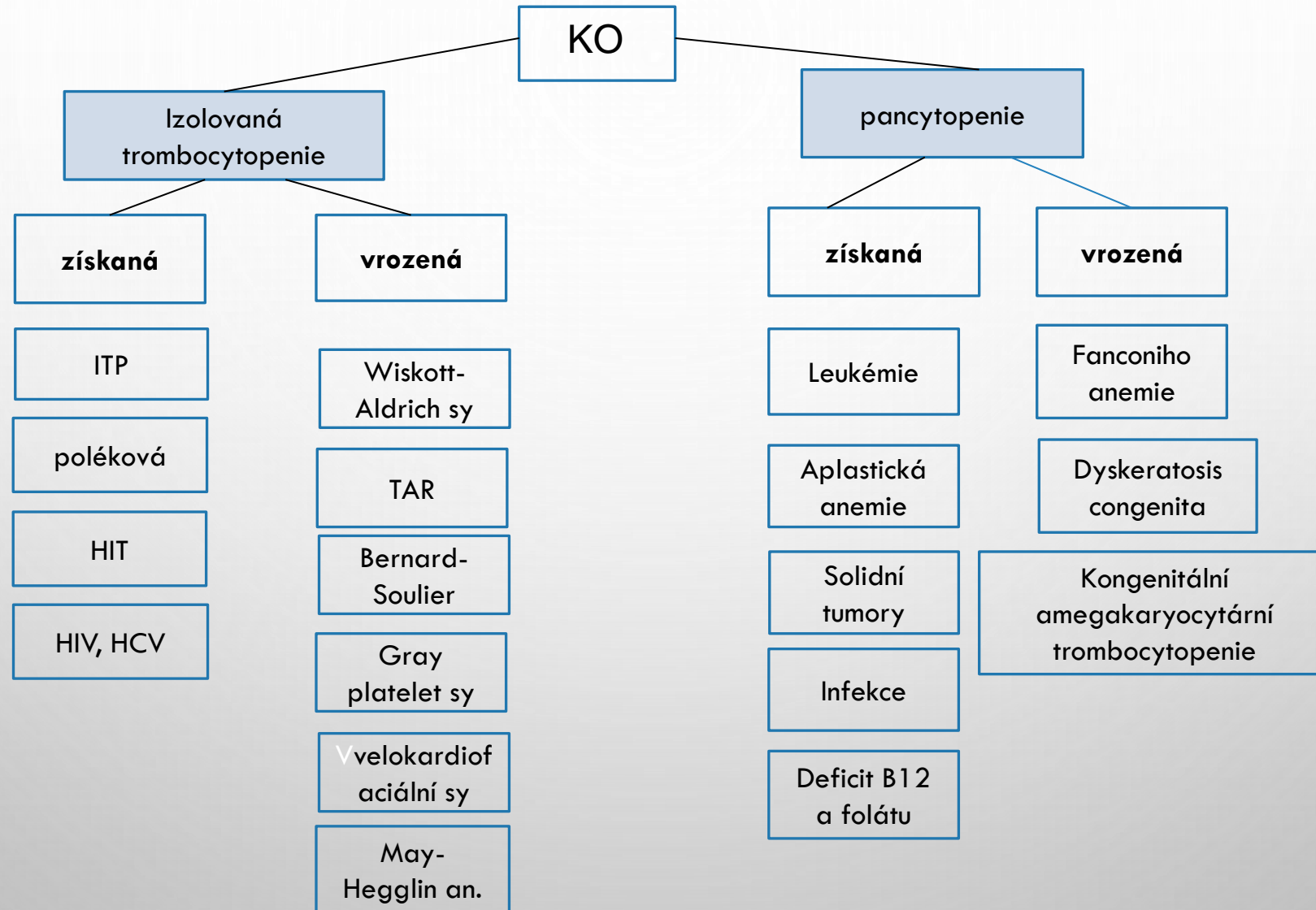

TROMBOCYTOPENIE

- DEFINOVÁN POKLESEM POČTU TROMBOCYTŮ POD 150 G/L
  - V PRAXI ČASTO HRANICE 100G/L
  - NUTNÉ VYLOUČIT PSEUDOTROMBOCYTOPENII (2% PACIENTŮ)
  - V PŘÍPADĚ PRAVÉ TROMBOCYTOPENIE DOŠETŘIT VŽDY DIF. MIKR.
- KLASIFIKACE TROMBOCYTOPENIE

Snížená produkce	Zvýšená destrukce	Sekvestrace
Aplastická anemie MDS Leukémie Lymfomy Poléková (DITP) Imunitní (ITP)	DIC TTP HIT Poléková (DITP) ITP	Portální hypertenze se splenomegalií Cirhoza jater s kongestivní splenomegalií Gaucherova choroba Myelofibróza Virové infekce doprovázené splenomegalií

TROMBOCYTOPENIE- DIF. DG.

TROMBOCYTOPENIE HEREDITÁRNÍ - KLASIFIKACE

- **VELIKOSTI TROMBOCYTŮ**
- **TYP DĚDIČNOSTI**
- **PŘIDRUŽENÉ ABNORMITY**
- **FUNKČNÍHO DEFEKTU TROMBOCYTŮ**
- **MUTACE**

VELIKOST TROMBOCYTŮ

- MPV < 7 FL
  - **WISKOTT-ALDRICH**
  - X-VÁZANÁ TROMBOCYTOPENIE
- MPV = 7-11 FL
  - **TAR (TROMBOCYTOPENIE S APLAZIÍ RADIA)**
  - KONGENITÁLNÍ AMEGAKARYOCYTÁRNÍ TROMBOCYTOPENIE
  - DĚDIČNÁ TROMBOCYTOPENIE S PREDISPOZICÍ K AML
  - AD TROMBOCYTOPENIE S VAZBOU NA CHROMOSOM 10
- MPV > 11 FL
  - **NEJČASTĚJŠÍ**

TYP DĚDIČNOSTI

- **VĚTŠINA AUTOSOMÁLNĚ DOMINANTNÍ**
- **AUTOSOMÁLNĚ RECESIVNÍ**
  - TAR
  - BERNARD-SOULIER SY
- **X-RECESIVNÍ**
  - WISKOTT-ALDRICH SY

HEREDITÁRNÍ MAKRO - TROMBOCYTOPENIE (ZVÝŠ. MPV)

- **BERNARD-SOULIER** (AR, FU – P: RISTOCETIN)
- DEFEKT GPIB/IX/V
- **GRAY PLATELET SY** (AD, FU – P: ADP, KOLAGEN, TROMBIN)
- α GRANULA MALÁ, PRÁZDNÁ, VAKUOLIZACE MGK,
MYELOFIBROZA
- **DESTIČKOVÝ TYP VON WILLEBRANDOVY CHOROBY** (AD, FU – P)
- AGREGACE PO RISTOCETINU < 0,5 MG/ML
- AGREGACE PO VWF BEZ RISTOCETINU (DIF. DG. M.VW 2B)
- DEFEKT GP IB
- **MAY-HEGGLIN ANOMÁLIE** (AD, FU - N)
- DÖHLEHO INKLUZE LEUKOCYTŮ (1 V BUŇCE)

HEREDITÁRNÍ NORMO - TROMBOCYTOPENIE AMEGAKARYOCYTÁRNÍ

- TAR – TROMBOCYTOPENIE S APLÁZÍÍ RADIA (AR, FU – P: KOLAGEN, EPINEFRIN)
- FANCONIHO ANEMIE (AR, FU - ?)
  - CYTOPENIE, PIGMENTACE, HYPOPLASIE – SKELETU, OČÍ, LEDVIN, MENTÁLNÍ RETARDACE
  - INSTABILITA CHROMOZOMŮ (MINIM. 5 GENŮ)

HEREDITÁRNÍ MIKRO - TROMBOCYTOPENIE

- **WISKOTT-ALDRICH** (XR, FU – P: ADP, KOLAGEN, TROMBIN)
  - DEFEKT WASP - PŘENOS SIGNÁLU IC
    - REGULACE CYTOSKELETU
  - LYMFOPENIE AŽ OD 6 LET
  - ↓ IGM   ↑ IGA, IGE
  - MPV 3,8 – 5,0 FL (7,1 – 10,5) Ø 1,8 +- 0,12 MM (2,3 +- 0,12)

DIAGNÓZA IMUNITNÍ TROMBOCYTOPENIE

JE DG.PER EXCLUSIONEM

- PERIFERNÍ TROMBOCYTOPENIE
- NORMÁLNÍ POČET MEGAKARYOCYTŮ V KOSTNÍ DŘENI
- NEPŘÍTOMNOST SPLENOMEGALIE
  - MÍRNÉ ZVĚTŠENÍ SLEZINY JE MOŽNÉ

IMUNITNÍ TROMBOCYTOPENIE

- IDIOPATICKÁ, ITP
- SEKUNDÁRNÍ
  - POLÉKOVÉ
    - HEPARIN
    - CHINIDIN, CHININ, RIFAMPICIN, ACETAMINOFEN TRIMETHOPRIM-SULFAMETOXAZOL, HYDROCHLOROTHIAZID
  - LYMFOPROLIFERACE
  - LUPUS ERYTHEMATODES
  - INFEKCE
- ALOIMUNITNÍ
  - NOVOROZENECKÁ
  - POTRANSFUZNÍ REAKCE

HEMORRHAGICKÉ PROJEVY U ITP

- KOŽNÍ KRVÁČIVÉ PROJEVY
- SLIZNIČNÍ KRVÁCENÍ
  - GINGIVÁLNÍ
  - EPISTAXE
  - HEMATURIE
  - MENORRHAGIE
  - GASTROINTESTINÁLNÍ KRVÁCENÍ
- KRVÁCENÍ DO CNS
  - U 1% PAC. S TĚŽKOU TROMBOCYTOPENIÍ ($<20 \times 10^9/L$)
- KRVÁCENÍ PO TRAUMATU JAKO PRVNÍ SYMPTOM
  - EXTRAKCE ZUBU, TONSILEKTOMIE, ŘEZNÉ RÁNY

LABORATORNÍ OBRAZ ITP

- ČASTO TROMBO RŮZNÝCH VELIKOSTÍ A VZHLEDU
- ABNORMÁLNĚ VELKÉ DESTIČKY 3-4 MM
  - ZVÝŠENÁ HODNOTA MPV
  - INVERZNÍ KORELACE MPV S POČTEM DESTIČEK
  - KONTRASTUJE S NÍZKÝM MPV U HYPERSPLENISMU
- ABNORM. MALÉ TROMBOCYTY A FRAGMENTY TROMBO
- ANIZOCYTÓZA DESTIČEK
  - ZVÝŠENÁ HODNOTA PDW
  - OBRAZ AKCELEROVANÉ PRODUKCE TROMBOCYTŮ
- ANTITROMBOCYTÁRNÍ PROTIŁÁTKY NEJSOU SPECIFICKÉ PRO ITP
  - ČASTO ZVÝŠENÉ U NEIMUNITNÍCH TROMBOCYTOPENÍÍ I U NORMÁLNÍCH JEDINCŮ
  - NORMÁLNÍ DESTIČKY OBSAHUJÍ IG V A-GRANULÍCH
    - o UVOLŇUJÍ SE PŘI AKTIVACI DESTIČEK

KOSTNÍ DŘEŇ U ITP

- NECHARAKTERISTICKÉ ZMĚNY, LIMITOVANÉ NA MEGAKARYOPOEZU
  - OBRAZ PODOBNÝ JAKO U JINÝCH TYPŮ AKCELEROVANÉ DESTRUKCE TROMBOCYTŮ
  - VYŠETŘENÍ KOSTNÍ DŘEŇ NENÍ U ITP NEZBYTNÉ (POD 60 LET VĚKU)
  - MŮŽE BÝT PŘÍNOSEM K VYLOUČENÍ JINÝCH CHOROB
- MEGAKARYOCYTY
  - VELKÉHO ROZMĚRU, GIGANTICKÉ MEGAKARYOCYTY
  - ZVÝŠENÝ POČET
  - JEDNO JÁDRO, MÁLO CYTOPLAZMY, MÁLO GRANUL
    - AKCELEROVANÁ PRODUKCE TRC, MNOHO MLADÝCH FOREM

AKUTNÍ IMUNITNÍ TROMBOCYTOPENIE

- NÁHLÝ ZAČÁTEK
- U 84% PŘEDCHÁZÍ BĚHEM 3 TÝDNŮ INFEKCE
  - DĚTSKÉ VIROVÉ INFEKCE, RESPIRAČNÍ INFEKCE
  - VARICELLA ZOSTER, EBV
  - TAKÉ PO VAKCINACI
- U DĚTÍ I KDYŽ JE TROMBOCYTOPENIE TĚŽKÁ, KRVÁČIVÉ PROJEVY JSOU OBVYKLE MÍRNÉ
  - SPONTÁNNÍ REMISE U 90% DĚTÍ
  - TRVÁNÍ NEMOCI U DĚTÍ 4-6 TÝDNŮ

CHRONICKÁ ITP

- DÉLETRVAJÍCÍ MÍRNÉ KRVÁČIVÉ PROJEVY
- FLUKTUUJÍCÍ PRŮBĚH
- EPIZODY KRVÁCENÍ TRVAJÍ DNY AŽ TÝDNY
  - PRŮBĚH MŮŽE BÝT CYKlickÝ
  - SPONTÁNNÍ REMISE BÝVAJÍ NEKOMPLETNÍ
  - PRŮBĚH NĚKDY PŘEKVAPIVĚ BENIGNÍ

IMUNITNÍ TROMBOCYTOPENIE

- DIAGNÓZA PER EXCLUSIONEM
- PRŮKAZ ANTITROMBOCYTÁRNÍCH PROTI LÁTKY JE NESPECIFICKÝ
- LÉČBU ZVÁŽIT PŘI POKLESU POČTU TROMBOCYTŮ POD 30G/L
- LÉČBA 1. LINIE- KORTIKOSTEROIDY (PREDNISON 1 MG/KG, DEXAMETHAZON 40 MG)
- IMUNOGLOBULINY 0,4 MG/KG/DEN 5 DNÍ NEBO 1G/KG 1-2 DNY
- LÉČBA 2. LINIE- SPLENEKTOMIE, IMUNOSUPRESIVA, RITUXIMAB 375 MG/M2 1X TÝDNĚ PO DOBU 4 TÝDNŮ
- POUŽITÍ AGONISTŮ TROMBOPOETINOVÉHO RECEPTORU (CHRONICKÁ ITP RELABUJÍCÍ NEBO REFRAKTERNÍ)

POTRANSFUZNÍ PURPURA, PTP

- VZNIK TĚŽKÉ TROMBOCYTOPENIE A SLIZNIČNÍHO KRVÁCENÍ CCA TÝDEN PO TRANSFÚZI EM
  - PATOFYZIOLOGIE NEJASNÁ
    - IMUNOKOMPLEXY
    - VAZBA SOLUBILNÍCH AG NA TROMBO PŘÍJEMCE
    - AUTOPROTILÁTKY INDUKOVANÉ EXPOZICÍ CIZÍCH TROMBO
- POTENCIÁLNĚ FATÁLNÍ REAKCE
- VÝSKYT VZÁCNÝ, NEJČASTĚJI
  - MULTIPARY
  - DŘÍVE TRANSFUNDOVANÍ PACIENTI

DIAGNÓZA PTP JE KLINICKÁ

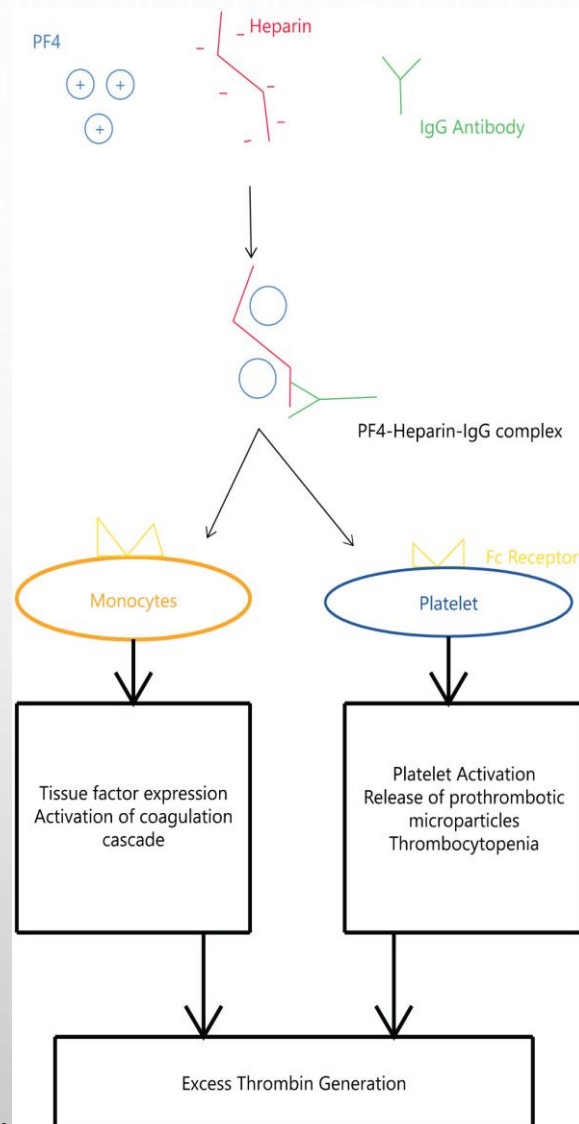
- NUTNO UVAŽOVAT PO TRANSFÚZI JAKÉHOKOLIV TRANSFÚZNÍHO PŘÍPRAVKU, POKUD ZA 3-14 DNŮ DOJDE K TROMBOCYTOPENII
  - VÝJIMEČNĚ I PO PLAZMĚ
- U VĚTŠINY SPONTÁNNÍ ÚSTUP ZA 1-3 TÝDNY
- LÉČBA
  - IVIG
  - PLAZMAFERÉZA
  - KORTIKOIDY

DIFFERENCIÁLNÍ DG. ITP

NEMOCI, JEJICH INICIÁLNÍ OBRAZ SE MŮŽE PODOBAT ITP

- AKUTNÍ LEUKÉMIE
- MYELOYDYSPLASTICKÝ SYNDROM
- APLASTICKÁ ANEMIE
- TROMBOTICKÉ MIKROANGIOPATIE, TTP/HUS
- DISSEMINOVANÁ INTRAVASKULÁRNÍ
KOAGULOPATIE, DIC
- ARTEFICIÁLNÍ TROMBOCYTOPENIE

Heparinem indukovaná trombocytopenie

HIT- 4T SKÓRE (KLINICKÁ KRITÉRIA)

Kategorie	2 body	1 bod	0 bodů
1.trombocytopenie	pokles trombocytů > 50% , hranice $\geq 20G/l$	pokles trombocytů 30-50% nebo dolní hranice 10-19G/l	pokles trombocytů < 30% nebo min. < 10G/l
2. doba poklesu trombocytů	jasný vznik mezi 5.-10. dnem nebo pokles trombocytů ≤ 1 den (předchozí aplikace heparinu během 30 dní)	pokles 5.-10. den, ale nejasný (např. chybějící výsledky) nebo vznik po 10. dni nebo pokles ≤ 1 den (předchozí aplikace heparinu před 30-100 dny)	pokles trombocytů < 4 dny bez nedávné expozice heparinu
3. trombóza nebo jiné následky	nová (potvrzená) trombóza nebo kožní nekróza v místě injekce heparinu nebo akutní systémová reakce po i.v. bolusu heparinem	progresivní nebo rekurentní trombóza nebo nenekrotizující kožní léze (erytematozní) nebo jen susp. tromboza (nepotvrzená)	žádná
4. jiné příčiny trombocytopenie	nejsou zjevné	možné	jednoznačné

0-3 nízká pravděpodobnost, 4-5 středně velká, 6-8 vysoká

HIT- LABORATORNÍ DIAGNÓZA

kategorie	Imunologické testy	Funkční testy
principy	detekují cirkulující protilátky proti PF4/heparin	detekují protilátky, které aktivují bb. v závislosti na heparinu
příklady	ELISA	serotonin release assay HIPA (heparin- induced platelet activation assay)
výhody	vysoká senzitivita, jednoduché provedení, široce dostupné	vysoká senzitivita a specifita
nevýhody	limitovaná specifita	technicky obtížné a limitovaná dostupnost

„ Spontánní HIT syndrom“

- virové infekce
- zánětlivá onemocnění
- chirurgické procedury (ortopedické zákroky na kolenním kloubu)

Table 1. Diagnostic criteria for spontaneous HIT syndrome.

Spontaneous HIT syndrome diagnostic criteria

Thrombocytopenia (platelet count $< 150 \times 10^9/L$)

Thrombosis

Absence of proximate heparin exposure

Positive PF4-dependent ELISA assays (≥ 2 distinct assays)

Strongly positive SRA ($>80\%$ peak serotonin-release) featuring heparin-independent platelet activation ($>50\%$ release at 0 IU/mL heparin)

Heparin-dependent platelet activation on sample dilution

Lack of serotonin release at 100 U/mL heparin and with platelet Fc receptor-blocking monoclonal antibody

---

Vakcínou indukovaná imunní trombotická trombocypenie (VITT) Vakcínou indukovaná protrombogenní imunitní trombocytopenie (VIPIT)

Table 2. Summary of the criteria used to diagnose vaccine-induced immune thrombotic thrombocytopenia (VITT). Thrombocytopenia and very elevated d-dimers are *suggestive* of VITT and should prompt further investigation with the above tests and imaging. Positive ELISA and positive PAT are required for definitive diagnosis.

Criteria	
Onset of symptoms	4–28 days post vaccination
Platelet count	$< 150 \times 10^9/L$
d-dimers	5× upper normal limit
Imaging	Atypical thrombosis (cerebral venous sinus, portal vein)
Fibrinogen	Reduced
HIT ELISA	PF4-heparin antibodies
Platelet activation test (PAT)	Platelet activation independent of heparin

DĚKUJI ZA POZORNOST